NICOLAE MIULESCU

DACIA
-ȚARA ZEILOR-

EDITURA "ZALMOXIS", CLUJ-NAPOCA
1993

I.S.B.N.: 973-95410-2-X
Cluj-Napoca
1993

INTRODUCERE

Știința nu face mereu descoperiri spectaculoase. Progresul în știință este realizat încetul cu încetul, pas cu pas și ceea ce uneori pare a fi o "revoluție" se vede, la o examinare mai atentă, că reprezintă doar rezultatul așteptat în urma unei lungi și răbdătoare pregătiri. În știință doar greșelile sînt explozive, doar de ele trebuie să ne temem.

În istorie, disciplina constituie un imperativ în cel mai adevărat sens al cuvîntului, poate chiar mai mult decît în multe alte domenii. Afirmațiile istoricilor pot fi folosite pentru a construi argumente justificatoare în scopul stabilirii cererii sau negării drepturilor. Nu e mult de cînd "drepturile istoriei" se aflau în mîinile unor politicieni interesați, constituind o armă pe care aceștia o mînuiau uneori cu o subtilitate perfidă, iar alteori cu maximă brutalitate.

Întrucît nu e bine niciodată să ne plasăm pe poziții extreme, nu este indicat nici să ne limităm la o disciplină foarte restrînsă. Aceasta deoarece este destul de dificil pentru lumina care ne ghidează ca ea să penetreze adînc într-un domeniu deja limitat, astfel încît să se evite tatonările sau presupunerile fără o bază sigură.

Istoria Europei a suferit timp îndelungat efectele acestei lipse de perspectivă interioară și rezultatul este acela că istoricii acelor zone luptă încă într-un cerc restrîns, ceea ce le limitează cunoașterea.

J.J. Ampere susținea că atunci cînd lipsesc documente demne de încredere, istoricul trebuie să utilizeze orice alt mijloc de investigație:

"... Conjunctura, iată ce este cu adevărat important. Istoria Romei, în timpurile de demult, este conjuncturală și nu se poate construi istoria unor evenimente decît pe baza conjuncturilor de atunci. Dacă putem accepta faptul că aceasta nu este o absurditate, mergînd pînă acolo încît judecata și raționamentul să fie plauzibil, atunci nu mai este nevoie de nici un alt ajutor exterior".

Într-adevăr, este oare posibil să susţinem că orice istorie poate fi bazată vreodată pe altceva decît pe opinii? Ceea ce diferă în istoria scrisă de diverşi autori este doar sursa de informaţie; dincolo de aceasta, totul este numai opinie, căci în ceea ce priveşte informaţiile extrase din documentele scrise, se ştie că ele pot fi interpretate şi expuse prin filtrul diferitelor opinii.

Nu a trecut prea mult timp de cînd se obişnuia să se considere doar partea vieţii umane ca fiind cea care a creat adevăratele evenimente ale istoriei.

Astăzi, ştiinţa şi-a extins cîmpul de cercetare astfel încît să acopere toate aspectele vieţii omului ca fiinţă socială. F. Engels, un pionier al socialismului, ştiinţific, a stabilit scopurile ştiinţelor istorice şi a arătat calea ce duce la o interpretare corectă şi sigură a evenimentelor şi faptelor trecute.

Actualmente, documentul nu mai reprezintă singurul instrument la dispoziţie pentru a îndepărta ceaţa ce înconjoară trecutul omenirii. Subiect al legilor inevitabile, evoluţia societăţii se conformează unei logici inexorabile. Tocmai această logică şi rolul pe care-l joacă în viaţa societăţii este cea care reprezintă contribuţia esenţială la dezvoltarea istoriei, o ştiinţă ce acoperă astăzi una dintre cele mai largi arii ale setei de cunoaştere a omului. Astfel, a devenit posibil să vorbim de o istorie raţională, dar mai mult decît atît, de o istorie logică, adică două realităţi pe care nu le mai putem subestima şi, cu atît mai puţin, desconsidera.

"... Herodot din Halicarnassus expuse aici fructele investigaţiilor sale, pentru ca faptele oamenilor, odată cu trecerea timpului, să nu facă uitată frumuseţea măreaţă şi minunată a grecilor şi berberilor". Acestea sînt cuvintele cu care părintele Istoriei îşi începe minunata sa istorie fără de care cunoaşterea trecutului îndepărtat ar lipsi în punctele sale cele mai importante.

Astăzi, cîmpul limitat al istoriei lui Herodot a fost mult lărgit şi noi nu mai vedem în istorie doar satisfacerea dorinţei noastre de cunoaştere, ci şi învăţămintele care pot fi trase din *"ceea ce a fost cîndva".*

În afara arheologiei, care se recomandă pe sine din ce în ce mai mult ca fiind una dintre căile cele mai sigure de obținere a informațiilor despre trecut, vechile credințe, folclorul, magia și incantațiile, leacurile bătrînilor și multe alte surse sînt, în zilele noastre, tot mai mult abordate pentru a crește numărul de fapte elucidate din vremurile trecute.

De asemenea, există cîteva ciudățenii inexplicabile cum ar fi, de pildă opinia unor oameni de știință în privința anumitor scrieri din vechime. *"Iliada"*, pentru a da numai un exemplu, era considerată un poem eroico-fantastic pînă cînd a fost reabilitată ca document istoric de către un "visător", pe nume Schileman; oricine ar fi încercat, înainte, să scoată din conținutul ei cel mai slab argument istoric, risca să-i fie atribuit stigmatul unei imaginații morbide, iar afirmațiile sale să fie declarate "non" sau chiar "antiștiințifice".

Chiar și acum, o mulțime de lucrări similare, probabil chiar mai bogate în conținut informativ, sînt ținute la index și "oameni plini de imaginație" care le cercetează amănunțit sînt etichetați cu cele mai aspre epitete, "neștiințifici" fiind cel mai blînd dintre acestea.

Multe evenimente istorice autentice pot fi elucidate din literatura vedică-sanskrită, adică din conținutul literaturii eroice a lumii vedice.

Mai există un domeniu, cel mai extins și, poate, cel mai important, care nu a fost încă pe deplin studiat în beneficiul istoriei, anume: cel al limbii.

Oamenii de știință care se specializează în studiul fenomenelor lingvistice încearcă să transforme această specialitate într-o formă de disciplină independentă. Și, probabil, chiar așa ar trebui să fie.

Fără îndoială, istoria tinde să utilizeze pentru propriile sale scopuri indicațiile furnizate de fenomenele limbii și aceasta din ce în ce mai mult. Întrucît multe rezultate valoroase au fost obținute pe această cale, ar fi foarte bine dacă s-ar reuși să se izoleze din întreaga disciplină a științei limbilor o ramură aflată exclusiv la dispoziția istoriei. Lingvistica istorică ar trebui să aibă un statut propriu fie încadrat în lingvistică, fie în istorie. Aceasta pentru că

evoluția națiunilor din întreaga lume este oglindită în limbile vorbite.

"Limba este criteriul culturii". Așa obișnuia să spună un profesor elevilor săi, ceea ce înseamnă că "cultura unei societăți este oglindită în și măsurată de calitatea limbii vorbite de membrii acelei societăți", sau că "omul de cultură este judecat de cunoștințele pe care dovedește că le are asupra limbii pe care o vorbește și de corectitudinea pe care o arată în folosirea ei".

Deci, atît limba, cît și cultura sînt fenomene istorice, o cultură definind o perioadă specifică în evoluția unei societăți, care și-ar putea găsi locul potrivit pe scara evoluției ca un simplu eveniment. Căci, ce altceva poate semnifica mai mult decît un eveniment scurta perioadă de înaltă sprititualitate la care au ajuns vechii greci, în evoluția neîncetată a societății carpato-istriană din care făceau parte și aceștia?

În cercetările pe care le-am întreprins cu privire la începutul popoarelor Europei, adevărul pe care l-am adus la lumină și-a găsit confirmarea doar atunci cînd a fost îmbinat categoric cu studiul limbii. Cînd vom ajunge să demonstrăm prin exemple natura structurii limbilor născute din fondul european primordial, mai ales al limbilor care se desprind din subfondul carpato-istrian, vom putea să înțelegem logica și înțelepciunea aplicate procesului de către cei care au format această limbă, care au controlat și direcționat evoluția ei.

Se va vedea, în același timp - și aceasta este de cea mai mare importanță pentru cei care trăiesc în zona noastră - cum aceste structuri specifice ale limbii carpato-istriene au fost create și răspîndite în mod deliberat chiar de la început în întregul bazin hidragrafic al vechiului Istru și Danubius, care este Dunărea de astăzi, incluzînd astfel și cele trei fonduri cunoscute ca latin (sau mai tîrziu proto-latin), trac și ilarian.

Încă din secolul trecut cîțiva oameni de știință au demonstrat că locul de naștere al celor pe care obișnuiau să-i numească indoarieni (un termen total nepotrivit) a fost găsit pe cursul mijlociu al Dunării. În ordine cronologică (citînd din P.P. Negulescu: Kretschmer 1896,

Kiessling 1903, Dussand 1914, Gletz 1923, Gunther 1929), toți cercetătorii din diferite domenii (lingvistică, arheologie, antropologie etc.) au ajuns la concluzia că popoarele ariene își au originea în zona mai sus menționată. Printre ei, ne vom ocupa în cîteva cuvinte de P.Kretschmer, care s-a străduit foarte mult să găsească etimologia pentru Zalmoxis, pe care el îl numea Zamolxis, o schimbare nejustificată a numelui făcută de Herodot, schimbare care a fost preluată de aproape toți cei care i-au studiat pe geți. Într-o altă lucrare despre acest subiect, una dintre cele mai importate în ceea ce privește istoria națiunii noastre, în ciuda opiniilor diferite am arătat etimologia adevărată a numelui lui Zalmoxis. Vreau doar să adaug că descoperirea la Histria, în 1959, a unei inscripții menționînd un Zalmodegacon, o căpetenie getă, anulează definitiv etimologia deformată a lui Kretschmer, susținută aici de profesorul Iosif Rusu.

Nu ar mai trebui adăugat, practic, nimic cu privire la acest subiect (detaliile pot fi găsite în raportul asupra excavațiilor de la Histria - sau în cartea lui D.M. Pippidi, Ed. Științifică 1967, București)

În ceea ce privește localizarea în această parte a Europei a originii poporului carpato-istrian, care a creat limba moștenită de mai mult de jumătate din populația actuală a Europei și, de asemenea, stînd la baza formării celei cunoscute ca Sanskrită, fiind reală, dar încă insuficient dovedită, să vedem ce argumente mai pot fi aduse în favoarea ei și din cel fel de surse pot fi ele extrase. Acesta este, în parte, scopul lucrării, contribuind astfel la necesitatea folosirii tuturor argumentelor valabile astăzi.

Cele mai multe chei în favoarea concluziilor cercetătorilor mai sus menționați (și ai multor altora ale căror nume ar lungi lista celor cu păreri identice) vor fi scoase din conținutul literaturii sanskrite și din poemele **Ramayana** și **Mahabharata**. Vom începe prin a da mai multe explicații, tocmai pentru a evita repetările plictisitoare de mai tîrziu.

În lucrarea de față vom oferi doar cheile conținute în **Manava-Dharma-Shastra** (legile lui Manu), **Chandogya-Upanishad**, **Kanshi**

Taki-Upanishad și Brihad Aranyaka-Upanishad, considerate a fi printre cele mai vechi texte din perioada upanishadelor. Alte asemenea texte vor fi luate din Ramayana și Mahabharata (episoadele războiului dintre cele două caste, erezia lui Krishna etc). M-am folosit, în general, de cîteva traduceri pe care le-am analizat comparativ, considerîndu-se pe cele din secolul trecut ca fiind mai demne de încredere din motive care se vor înțelege în paragrafele ce vor urma.

PARTEA ÎNTÎI

Populația Europei în timpul erei glaciare

Puține lucruri se mai pot spune despre existența și modul de viață al omului din Europa erei glaciare față de ceea ce este deja cunoscut și explicat de către geologie și istorie.

Informațiile disponibile, în plus față de cele cîteva considerații privind posibilele trăsături esențiale ale vieții vînătorilor de atunci, mod de viață ce constituia, de fapt, însăși traiul europeanului din acea vreme, sînt foarte puține. Totuși aceste informații care se află la dispoziția oamenilor de știință, atunci cînd sînt bine folosite, pot da rezultate dintre cele mai interesante.

Nu există îndoieli asupra faptului că omul erei glaciare se ocupa aproape exclusiv cu vînătoarea. Se știe, de asemenea, că el își completa hrana - obținută prin uciderea animalelor - cu fructele și ciupercile adunate în timp ce hăituia animalele sălbatice și cu peștele pe care îl putea prinde -în anotimpurile favorabile. Cunoaștem, în plus, și ce fel de animale obișnuia el să vîneze.

Considerînd că acestea erau principalele sale rezerve de hrană, vom încerca să extragem din aceste informaţii tot ce poate fi dedus în virtutea constatărilor şi prin deducţie logică.

Animalele vînate sînt, în general, cunoscute. Varietatea lor considerabilă în perioadele interglaciare şi capturarea lor nu ridica probleme prea dificile. Lucrurile stăteau însă cu totul altfel în perioadele cînd pămîntul era acoperit cu zăpadă şi gheaţă, căci atunci atît numărul animalelor era mai mic cît şi diversitatea lor ca specii, mai redusă. De asemenea, se ştie faptul că omul, în perioada glaciară, ajunsese să cunoască şi să stăpînească binefacerile focului.

Cam atît despre ceea ce s-ar numi aspectul material al vieţii.

Cît despre aspectul spiritual, ştiinţa are dovezi că omul erei glaciare învăţase să comunice prin vorbirea articulată, deşi nu se poate şti sigur dacă stăpînea sau nu cu adevărat o "limbă".

Ceea ce cunoaştem cu privire la mediul în care trăia omul acelor timpuri, modul în care îşi dobîndea (deşi termenul s-ar putea să nu fie dintre cei mai potriviţi) hrana şi felul în care putea să-şi folosească invenţiile sale, ar trebui să ne ajute să ne facem o imagine mai clară despre stadiul la care reuşise să ajungă în ceea ce priveşte scara valorilor umane. Şi, deoarece limba reprezintă oglinda cea mai bună a nivelului spiritual la care a ajuns o societate în procesul dezvoltării sale, vom încerca să aflăm care anume era acea limbă şi la ce stadiu de evoluţie ajunsese ea.

Vom defini, astfel, limba ca mijloc de comunicare voluntară şi deliberată - prin vorbire articulată - a unor cunoştinţe deja dobîndite, fără a lua în consideraţie într-adevăr un limbaj. Dar ce anume constituia şi cît de bogat era el, va trebuie să aflăm din legăturile pe care le putem stabili între acest trecut, demult apus, şi momentul prezent.

Este sigur că oamenii acelor vremuri, mai precis "oamenii care ieşeau de sub zăpadă" odată cu ultima încălzire a climei, foloseau un limbaj adecvat la număr de termeni corespunzători

celor cîtorva noțiuni pe care le aveau. Este la fel de sigur că pe atunci exista un astfel de limbaj, deși e posibil ca doi sau mai mulți termeni să fi reprezentat aceeași noțiune. Această afirmație este justificată de faptul că modul lor de viață era cel al unor vînători. Terenurile de vînătoare ale europenilor din perioada glaciară erau imense, datorită animalelor pe care le vînau și a naturii terenului.

Se poate presupune, de asemenea, că terenul era acoperit timp - îndelungat - probabil mai mult de trei sferturi din an - cu zăpadă proaspătă peste alte rămășițe de gheață. Deoarece procesul de topire era mai intens la suprafață, rezultă că fundul văilor era acoperit cu gheață aproape tot timpul. Astfel, relieful devenea aplatizat, făcînd mai ușoară trecerea peste văi și vîrfuri.

Animalele vînate erau mari. Mamuții, urșii, bivolii, renii și bizonii nu erau ușor de vînat, deoarece era necesară o deosebită forță de îndemînare pentru a lupta cu ele; oamenii de atunci căutau să înlocuiască toate acestea prin numărul lor mare care pornea să vîneze.

Vînătoarea se făcea mai ales prin urmărirea cu mare zarvă a animalelor, numărul necesar de urmăritori și luptători fiind realizat de membrii familiei sau, în caz de nevoie, de grupuri ocazionale care se alăturau vînătorii pe o durată scurtă. Adăposturile erau mai mult decît temporare și un grup de vînători stătea într-un loc doar pînă se epuiza hrana pe care le-o putea furniza zona respectivă. Cînd animalele dintr-o turmă care fusese înfricoșată își schimbau locul de păscut, oamenii urmăreau potecile, fiind mereu în mișcare și neștiind niciodată unde îi puteau duce acestea. Cînd terenurile erau prea întinse, asocierea mai multor indivizi era neapărat necesară. Astfel de grupări erau, totuși, ocazionale și durau numai atît timp cît animalul era ucis în colaborare; apoi acesta era mîncat pe loc, fript la focuri separate, dar învecinate. Astfel de dovezi ne-au rămas, clar întipărite, tocmai din acele timpuri. Cînd hrana se termina, familiile începeau să caute urme proaspete, fiecare în felul ei specific.

În aceste asocieri temporare și întîmplătoare, comunicarea

orală era prilejuită mai întîi de schimbul de informaţii şi de înţelegerile în ceea ce priveşte "tactica" de vînătoare... O altă discuţie avea loc în jurul focului unde carnea era friptă în frigărui mari, la lumina flăcărilor.

E logic, deci, ca termenii acelor intercomunicări să fi fost astfel construiţi, încît ei să facă posibilă înţelegerea pentru toţi. De aceea, limba se afla într-un proces continuu de "rodaj", de asimilare. Astfel, zi după zi, an după an, epocă după epocă, oamenii au ajuns să dobîndească un limbaj unic, chiar dacă, uneori, ei foloseau doi, trei, sau mai mulţi termeni pentru aceeaşi noţiune.

Tocmai acest lucru explică bogăţia termenilor sinonimi din limbile europene. Aceasta este şi explicaţia apariţiei termenilor comuni din limbile popoarelor ce se numeau indo-europene, indo-ariene sau indo-germanice, ele fiind apelative nejustificate, aşa după cum vom arăta puţin mai tîrziu.

Am reuşit să selectez un număr de astfel de termeni şi am realizat astfel un mic vocabular "paleo-european" care, deşi nesemnificativ în acest moment, va fi îmbogăţit de eforturile celor ce se vor ocupa de subiectul respectiv în viitor. Vom găsi aici doar un mănunchi de termeni paleo-europeni, pe a cărui existenţă totuşi se vor baza argumentele ce justifică afirmaţiile noastre (vezi anexa la sfîrşit).

Filologia va găsi şi ea, de asemenea, alte caracteristici specifice drept dovezi ale originii primare, comune, a limbilor europene. Omogenizarea structurală, reproducerea onomatopeică, logica juxtapunerii monosilabelor în cuvinte compuse reprezintă doar o parte din ceea ce poate stabili natura specifică a unei limbi ale cărei origini se pierd în negura timpului.

Studiul investigaţiilor şi cercetărilor efectuate asupra vieţii europeanului de-a lungul unei perioade atît de lungi nu face parte şi nu reprezintă acum scopul acestei lucrări. Vom aminti doar cîteva aspecte ale vieţii omului din acele timpuri, începînd cu cel care ne-a lăsat uneltele din valea Dîrjovului şi pînă la cel de la

sfîrșitul ultimei glaciații.

Perioadele succesive de glaciație și topire a gheții, care au trecut peste Europa, au afectat profund viața oamenilor din aceste locuri. Crescînd ca număr în timpuri de prosperitate și scăzînd în perioadele nefavorabile, europenii au ajuns să fie produsul unei aspre selecții naturale. Acest proces drastic a dus la o îmbunătățire nu numai fizică, dar și spirituală. Picturile descoperite în diferitele peșteri, mai ales cele din Pirinei, atestă remarcabila cizelare a spiritului celor care le-au făcut.

Astfel, sfîrșitul ultimei glaciații i-a găsit pe europeni mult mai reduși ca număr, cutreierînd de-a lungul teritoriului unde puteau să vîneze, puternici la trup și cu un spirit aflat la un nivel avansat de evoluție. Cine ar putea spune pe ce trepte ale spiritualității se ridicare omul prin această cizelare? Sînt puține lucruri care se pot afirma, în acest sens, pe bază celor cîteva dovezi valabile. Puținele informații aflate la îndemîna noastră și pe care ne putem bizui acum ne determină să nu fim prea surprinși de unele descoperiri viitoare, cum ar fi, de pildă, omul care a pictat atît de frumos pereții peșterii de la Altamire. Astfel de noi informații ar impulsiona, poate, dorința de a afla lucruri inedite pentru cei cu o imaginație mai bogată și pentru cei cu spirit practic.

În concluzie, omul erei glaciare vorbea; europenii aveau o limbă unică.

Investigația noastră pornește tocmai de la acest stadiu, bine stabilit, al condiției omului de atunci.

Cel mai important efect al încălzirii climei asupra populației Europeri, la început nediferențiată, a fost sfîrșitul unității sale, puternica ei fragmentare datorîndu-se retragerii păturii de gheață. Cum încălzirea treptată începuse să influențeze tot ce era viu, condițiile de viață s-au schimbat în mod corespunzător, iar în locurile mai joase s-au format lacuri imense, adevărate mări. Peisajul, deci, nu mai era același peste tot. Cea mai importantă schimbare, însă, a constat în bogăția fructelor, a ciupercilor și a peștelui, care au început să fie consumate în locul cărnii atunci cînd

urmărirea animelorlor eşua şi cînd vînătoarea, incapabilă să se ajusteze noilor condiţii, nu mai oferea rezultatul scontat.

Pentru om, toate acestea au constituit un imbold de stabilire într-un singur loc, însoţit de o dorinţă de "întovărăşire" care a dus la formarea unui nou nucleu social, ce se extindea cu mult dincolo de cel familial. Oamenii şi-au săpat adăposturi în pămînt, şi-au construit colibe pe terasele însorite sau şi-au ridicat locuinţe din bîrne pe malurile lacurilor. Unitatea europeană, descrisă mai sus şi pe care am încercat să o pun în evidenţă, urma să primească însă o lovitură mult mai puternică, datorată altor efecte ale topirii.

Vîrfurile munţilor, la început acoperite cu pătura de gheaţă ce se întindea pe versanţi pînă pe fundul văilor începură, treptat, să apară de sub gheaţă. Aspectul lor era accidentat. Piscurile care păreau să fi căzut din cer se ridicau vertical, stînci golaşe cu crăpături imense umplute cu gheaţă şi pietriş, grămezi de piatră spartă pe care gheţarii le-au cărat la vale; cam acesta era aspectul montan din acele vremuri. Ici colo, gheţarii lăsau o parte din încărcătura lor de piatră şi noroi. Unele rîuri se măreau peste măsură devenind fluvii pe măsură de adunau în calea lor apele altor rîuri. Prin forţa lor teribilă şi oarbă distrugeau tot ce le stătea în cale şi săpau văi adînci ce constituiau tot atîtea cursuri ale unor torenţi sălbatici. Acesta era noul aspect al Europei în zilele cînd pătura de gheaţă începuse să se retragă şi să aducă la lumină şi căldură pămîntul care fusese ascuns sub ea.

Golaşe la început, crestele au început treptat să se îmbrace cu petice de muşchi; ceva mai jos, ienupărul creştea pe solul adus şi format de vînturi. Rădăcinile mici, perseverînd pe furiş, dezintegrau roca din care se hrăneau. Cine ar putea spune cîte ere, cîte milenii au trecut pînă ce dealurile mai joase s-au acoperit cu păduri? Fără îndoială, încetul cu încetul, pădurea prinse din nou viaţă, iarba prinse rădăcini, fiinţe care nu au părăsit niciodată solul începură să caute acum frunze uscate, insecte şi viermi ce mişunau dedesubt. Toate fiinţele vii se bucurau în noile condiţii de o viaţă mai uşoară, încălzindu-se la soare, trăind şi îmnulţindu-se.

Oamenii, care pînă atunci trăiseră în peşteri sau sub adăpostul blocurilor de gheaţă vor fi şi ei prinşi în noul ritm al vieţii. Noul aspect al naturii îi ademenea şi, oferindu-le cu generozitate premisele necesare dezvoltării vieţii, îi va îndemna să se stabilească şi să abordeze un mod de viaţă mai ataşat de pămîntul care îi hrănea acum cu dărnicie. În acel moment, crestele golaşe nu mai prezentau un aşa mare interes pentru oamenii care începuseră să trăiască din plin în sînul naturii. Goliciunea înălţimilor stîncoase le făcea lipsite de interes dificultăţile pe care le prezentau cînd erau străbătute şi inutilitatea acestor eforturi făcură din ele adevărate zone interzise, linia trasată de înlănţuirile muntoase devenind astfel o linie de separaţie pentru oamenii ce formau deja grupuri mari, intrate pe drumul noului mod de viaţă.

Zona europeană aflată în discuţie este străbătută de la est la vest, aproape central, de lanţul carpato-hercinic, care se continuă cu lanţul tuningian. Crestele acestor munţi formează o linie de separaţie între două arii geografice bine definite, care, pornind de la acestă delimitare se desfăşoară de-a lungul a două direcţii diamentral opuse şi evidenţiate prin scurgerea rîurilor, o parte spre nord, iar cealaltă parte spre sud. Elba, Odra, Vistula şi Neman cuprind, în bazinele lor hidrogeografice, o lume ce are un punct comun de contact în zona mlaştinilor Pripetului. Dunărea (Danubius - Istru pentru romani) adună aproape toate apele care curg din aceste creste spre sud, formînd astfel cel mai întins bazin hidrografic al Europei. Aceste două arii geografice separate vor constitui locul de formare a două mari grupuri de europeni care, avînd aceleaşi rădăcini de la omul erei glaciale, s-au diferenţiat unul de celălalt pînă au format astfel două mari familii înrudite. Ramura nordică, pe care o numit baltico-mazuriană, mai tîrziu despărţită în alte două subdiviziuni şi anume: popoarele germanice şi cele slave - fiecare cu o caracteristică distinctă, dar şi cu un număr de trăsături comune, dovedind originea lor comună. O unitate care nu-şi are originea, aşa cum se credea şi se spunea, în *"indo-germanism"*, *"indo-europenism"* etc., ci într-un *"europenism autohton, la fel de*

vechi de cînd lumea".

Cea de-a doua ramură, ramura de sud, era formată din acea populaţie care s-a dezvoltat în bazinele mai joase şi a devenit ceea ce am numit noi: carpato-dunăreni (carpato-istrieni), singurul nume care, din motivele ce vor fi expuse în continuare, se bazează pe fapte reale el există din timpuri imemoriale şi este singurul care satisface orice pretenţie a logicii.

Deşi, după marea separare, cele două familii europene avea să meargă pe drumuri diferite, ele au păstrat totuşi pentru totdeauna, ca o trăsătură distinctă, moştenirea comună pe care o aveau de la început: **limba** - acea limbă unică, dar nu identică, creată de strămoşii lor comuni, europenii epocii glaciare.

În paragraful următor ne vom ocupa mai ales de grupul carpato-dunărean care ne interesează în acest studiu; cercetările noastre au intenţia de a investiga şi a demonstra cu precizie unde a fost locul de naştere al popoarelor în mijlocul cărora s-au derulat evenimentele atribuite de savanţi aşa numitelor popoare ariene, evenimente ce au dat naştere spriritualităţii din noi, transformîndu-se în ceea ce se numeşte spiritualitatea vedică.

Ca rezultat al muncii de cercetare pe care am efectuat-o, am ajuns la concluzia că există două arii europene ce pot fi considerate drept loc de baştină al popoarelor care au creat numita "spiritualitate vedică".

Prima arie, cuprinzînd bazinul hidrografic al Istrului (sau al Dunării Inferioare) o numim: *"spaţiul carpatic"*, iar a doua arie este zona închisă de cumpăna de ape a celor două mari rîuri din sudul Franţei - Rhone şi Loara şi pe care o vom numi (pentru a fi consecvenţi) - *"spaţiul gascon"*.

Motivele care ne-au făcut să ne limităm la aceste două arii şi nu la altele, îndreptăţite să pretindă dreptul de "paternitate" la fel ca şi lumea Europei de Sud, sînt aceleaşi pentru ambele: toponimia şi limba.

Grupul carpato-istrian, care a rămas în partea de sud a Europei cînd continentul a fost împărţit aşa după cum am arătat, îşi începe existenţa în condiţii mai favorabile decît grupul din nord. Un climat mai blînd, mai bogat şi mai diversificat, o faună care a devenit mai variată datorită influenţelor din zona de sud, mai caldă, toate acestea au contribuit la formarea unor condiţii mai uşoare, la posibilităţi mai bune pentru adăpost şi trai.

Schimbarea, sau poate chiar intuiţia unor oameni mai dotaţi, a făcut ca o anumită parte din animalele de obicei ucise şi consumate, să fie domesticite. Poate cîteva dintre animale erau deja îmblînzite din perioadele interglaciare. Dar îmblînzirea nu înseamnă domesticire şi nu înseamnă, de asemenea, că omul ţinuse animalele pe lîngă casă încă din perioadele interglaciare pentru a le folosi în alte scopuri şi pe perioade mai lungi. Dacă nordicii ţineau animalele oarecum îmblînzite pentru a le ucide şi a le mînca în perioadele mai grele, adică atunci cînd vînătoarea eşua, acest lucru nu însemna că ei "domesticiseră" deja animalele pe care le luau în pelegrinările lor. Asemenea animale constituiau doar "carnea vie" ce urma să fie consumată ca orice alt vînat. Pe de altă parte, animalele "domesticite" aduceau şi alte avantaje, fiind ţinute şi crescute pentru lîna lor (în cazul oilor), pentru lapte, care urma să devină în mod treptat (împreună cu produsele lactate) principala sursă de hrană pentru întregul clan, şi pentru carnea animalelor tinere sacrificate.

Mulsul animalelor domesticite şi utilizarea laptelui ca aliment de bază au reprezentat momentul crucial în diferenţierea modurilor de viaţă ale celor două grupuri europene de mari proporţii, de la nordul şi de la sudul liniei despărţitoare, cunoscută acum de noi.

Vînător, aflat mereu pe drumuri, nordicul nu avea timp să aştepte înmulţirea animalelor "îmblînzite" şi cărate cu el pe drumuri, după cum am arătat. În zona nordică animalele nu se înmulţeau prea repede, datorită temperaturilor scăzute; ele

contribuiau însă la bunăstarea celor care le deţineau prin calitatea cărnii lor, care era repede consumată.

Animalele domestice au început să se înmulţească, aducînd o schimbare cu efecte îndelungate în viaţa oamenilor. În gospodării ele îşi sporiră treptat numărul, de la cîteva vite la o întreagă cireadă. Dar o cireadă avea nevoie de spaţiu, de oameni care să o îngrijească, să strîngă şi să prepare produsele, avînd în vedere necesităţile din timpul iernii. La un anumit stadiu, omul şi cireada se ajutau în mod reciproc, cum s-ar spune. Cireada avea nevoie de oameni; oamenii, pentru a fi siguri că nu vor fi flămînzi, aveau nevoie de cirezi de vite. Iar o rezervă sigură de hrană ducea la mai multă bucure şi frumuseţe în viaţă.

Îmbrăcămintea s-a diversificat şi ea foarte mult, căci lîna tunsă din abundenţă în fiecare an permitea acest lucru, atît din punct de vedere a cantităţii, cît şi al calităţii. S-ar putea foarte bine ca acesta să fi fost începutul vieţii spirituale care a făcut din lumea pastorală clasică un obiect de admiraţie...

Datorită acestor avantaje, din care doar o mică parte au fost descrise aici, europeanul din zona sudică a pornit pe drumul unei dezvoltări uluitoare. Din momentul în care numărul animalelor a ajuns la proporţiile unei cirezi, viaţa omului din zona carpato-istriană s-a schimbat radical; viaţa lui a devenit total diferită de ceea ce a fost înainte, în momentul în care el a devenit păstor. Efectele schimbării aveau să fie dintre cele mai neaşteptate.

Sub conducerea celor bătrîni, conducere ce devenea din ce în ce mai autoritară, fertilitatea păstorilor carpato-dunăreni a ajuns la proporţii fără precedent. Un om care nu avea copii era disprețuit; ruşinea de a nu avea copii deveni insuportabilă pentru cei ce nu aveau urmaşi. În lumina legilor sacre, nescrise, dar îndeplinite mai bine, poate, ca nici o altă lege din lume, creşterea numărului de copii ai păstorilor a devenit impresionantă.

Spaţiul în care, înainte, turmele rătăceau libere, acum devenise insuficient şi aglomerat. Primele ieşiri în afara limitelor sale au marcat începutul aventurilor îndepărtate. Din acest moment,

locul de unde turma pleca și unde revenea - după o perioadă de timp mai scurtă la început, apoi din ce în ce mai lungă - deven "casă". Aici, pășunile erau transformate în cîmpuri cu fîn, iarba era tăiată pentru iarnă, în timp ce locurile mai îndepărtate erau căutate pentru păşunat; ele deveneau astfel tot mai îndepărtate de locuril la care cei care aveau turme de vite se întorceau tot mai rar.

Cu timpul, păstorii s-au obișnuit cu distanțele mari. Procesu a continuat pînă cînd turmele au început să rămînă departe de cas din primăvară pînă toamna.

Astfel, a apărut necesitatea unei şederi temporare at pentru oameni, cît și pentru animale, și a unui adăpost în car produsele obținute zilnic să fie preparate pentru conservare. Ce pricepuți la prepararea produselor stăteau cu turmele. Astfe treptat, au început să apară: stăpînul turmei, stînele, adăposturil sezoniere săpate în pămînt și așezările temporare. Produsele era depozitate și acumulate. Atît timp cît aceste așezări temporare n erau prea îndepărtate de casă, măgarul era folosit cel mai mult c animal de transport. Mai tîrziu, calul înhămat avea să facă aceast treabă mult mai bine.

Curînd, produsele s-au acumulat în cantități mari. Ap "vecinii", colindînd ținutul în căutarea vînatului, au înțeles că aceste "achiziții" ale altora îi scutesc de truda căutării și de nesiguranța succesului. Și primul jaf, prima pierdere a bunuril duse acasă au marcat începutul nevoii de apărare, ducînd formarea primului grup organizat în acest scop. Iată momentul care, fără îndoială, s-a născut prima castă, aceea a luptătorilo care urma să devină casta apărătorilor țării "Kshtriya" (Ksha-atri ya).

Pentru cei care plecau primăvara pentru a se întoar toamna acasă, spațiul carpatic - cu tot ceea ce cuprindea e începuse să aibă un caracter sacru; întoarcerea la mult dorite locuri constituia tot mai des o mare ocazie pentru sărbători. Ast se prezenta situația în urmă cu mii de ani. Dar cît de departe întindea acel teritoriu de unde păstorii ce colindau stepa de no

veneau acasă în fiecare toamnă?

Grupul carpato-dunărean, dezvoltîndu-se ca un prim nucleu *"în ţara din jurul munţilor"*, de unde cele mai frumoase rîuri se îndreptau spre Dunărea (Istrul), care le aduna în apele ei curgătoare, după ce a adoptat viaţa de tip pastoral a început să se simtă tot mai înghesuit între dealurile natale. Plusul de populaţie a început să se răspîndească pe noi arii în jurul acestor locuri; această dezvoltare "aproape de poporul meu" a aşezărilor formate de cuplurile tinere de-a lungul rîurilor avea loc mereu *"în vale"*, dar niciodată rupînd legăturile cu munţii care fuseseră locul de închinăciune al strămoşilor lor. Astfel, cei care au coborît pe Tisa (Pathissus) sau au urmat cursul Nistrului (Tiros) s-au întîlnit şi s-au grupat pe malurile marelui fluviu care purta numele zeiţei **Danu** - *mama ploii şi a pajiştilor bogate*.

Bazinul hidrografic al oricărui rîu, chiar şi a celor mai puţin importante, urma să fie păstrătorul unor urme specifice care îi dădeau o notă de originalitate într-un complex unitar. O astfel de notă de originalitate poate fi surprinsă în limba, în obiceiurile, în tradiţiile "locale" aparent lipsite de importanţă, avînd un caracter "specific", dar niciodată complet diferit de complexul din care ele constituiau o parte, complex ce provenea din străfundurile istoriei.

Această moştenire, pe care cei care au plecat din spaţiul carpatic au purtat-o cu ei peste tot, reprezintă caracteristica principală pe care toate ramurile carpato-istriene au manifestat-o oriunde s-au stabilit, unele dintre acestea, pentru totdeauna.

După cum am arătat, zona carpatică era saturată de oameni şi animale; surplusul a fost împins în afară, spre zone mai puţin aglomerate, pentru a putea transforma păşunile "de acasă" în fineţe. Emigrarea din această zonă a luat toate direcţiile posibile. Estul era, fără îndoială, mai atrăgător, fiind mai deschis şi mai bogat în pajişti virgine. Cît timp păşunile extracarpatice nu se aflau prea departe de casă, păstorii reveneau la casele lor, aducînd produsele animaliere. Dar, întrucît aceste terenuri pentru păşunat începuseră să se întindă la distanţe tot mai mari, reîntoarcerile

deveneau şi ele tot mai rare. Dorul de casă creştea şi, odată cu el, cantitatea de produse acumulate.

Nu este prea greu să evaluăm distanţa parcursă de turmele de animale în căutarea a ceea ce pămîntul de acasă nu mai putea să producă în cantităţi suficiente. Considerînd distanţa parcursă într-o zi în timpul păşunatului la aproximativ 15 km, ne putem da seama că în iulie, cînd ar fi trebuit să se reîntoarcă acasă pentru iarnă, turmele ajungeau într-o zonă situată cam la nord de Munţii Caucaz, în stepele protejate de înălţimile veşnic acoperite cu zăpezi ale celor mai înalţi munţi din Europa. De asemenea, se întîmpla uneori ca, la intervale de cîteva decenii, vremea capricioasă să-i prindă pe neaşteptate pe cei care urmau să se întoarcă la locurile lor de iernat. Prudenţa născută din experienţă i-a învăţat pe cei obişnuiţi cu locurile îndepărtate să-şi construiască adăposturi pentru orice eventualitate; în cele din urmă, repetarea evenimentelor a fost considerată mai puţin supărătoare şi iernarea departe de casă a devenit nu numai o obişnuiţă, dar chiar şi o necesitate.

O dovadă că păstorii carpato-dunăreni au trecut - în expansiunea lor spre est - prin acest stadiul de stabilizare în piemontul Caucazian, se găseşte în binecunoscutul *"Drum al zeilor"*, marcat cu pietre uriaşe, fixe, menţionat de Kaushi Taki în Upanishada ce îi poară numele (Cartea I,3); relatări asupra acestui drum au mai fost făcute de Pindar, Herodot, Ovidiu, el a fost descris şi de Dimitrie Cantemir (*Descriptio Moldavie,* pag 70), menţionat din nou de Haşdeu şi abordat de marele savant în domeniul istoriei României, Nicolae Densuşianu, în "Dacia preistorică". Cheile Bicului, cum este denumît lungul şir de pietre fixate în pămînt, de la Prut la Marea Azov, de către oamenii acelor locuri, reprezintă aşadar semnele indicatoare aşezate de către păstori de-a lungul drumului pentru a-i conduce acasă iarna cu sau fără turmă.

Nu este greu să ne imaginăm că aceşti păstori au ajuns să cucerească partea de vest a subcontinentului indian, o cucerire pe care urmaşii aveau s-o finalizeze pe deplin.

În timpul migraţiilor lor pe tărîmuri îndepărtate şi cînd

lăsaseră mult în urmă stepa nord-caucaziană, păstorii carpato-dunăreni au avut ocazia să afle de existența unei țări asemănătoare zonei montane din partea de nord a ținutului cuprins între Tyros și Tisa. Relieful, pădurile și întregul sistem hidrografic al celor două zone sînt în mod remarcabil asemănătoare, deși se află atît de departe una de cealaltă.

Acum, după descoperirea ruinelor de la Harappa, ne putem imagina tentația exercitată de bogățiile care, în mod sigur, se aflau într-o asemenea zonă. Este aproape lipsit de însemnătate să spunem care dintre cele două aspecte ale lumii indiene i-au determinat pe păstorii care veau din vest să încerce să cunoască India. Ceea ce contează este faptul că după o lungă ședere în zona caucaziană, păstorii carpato-dunăreni și-au continuat drumul lor spre est.

A sosit o vreme cînd surplusul de produse a început să fie comercializat. Este greu de crezut că mulțimea turmelor ce străbăteau stepa nord-pontică nu ar fi atras atenția populațiilor mai îndepărtate, situate la est și sud. În lumea cu care carpato-dunărenii aveau tot mai multe contacte, carnea, lîna și laptele oilor reprezentau posibilități de schimb în natură cu produsele din sud și est.

Lumea sumeriană, cu centrele sale supraaglomerate, nu a apărut peste noapte. Și cine ne poate spune ce au fost predecesorii lor și dacă ei nu reprezentau pentru oamenii din Asia Mică un exemplu demn de urmat? Cercetarea acestui proces ne-ar conduce însă prea departe de subiectul lucrării de față, așa că ne vom mulțumi doar cu menționarea acestei posibilități de atracție sporită a carpato-dunărenilor spre tărîmurile din est.

Tot ce s-a spus pînă aici reprezintă mai degrabă o reconstituire logică după cele cîteva dovezi și referiri extrase din puținul pe care îl știm astăzi. Ne rămîne să ilustrăm ce alte dovezi pot fi aduse la puținul pe care-l cunoaștem deja și, în special, să arătăm că afirmațiile bazate pe logica desfășurării proceselor istorice sînt fapte care pot fi dovedite cu temeinicie.

Dovezile vor fi căutate în literatura vedică şi în toponimia ariei de influenţă a Dunării - atît pe cursul inferior cît şi pe cel superior - şi, în special, în limba literaturii vechi din India, care provine din familia de limbi carpato-dunărene.

Evident, nu vom epuiza într-o lucrare scurtă, ca aceasta, toate dovezile ce pot fi adunate, ci ne vom mulţumi doar cu cîteva exemple, poate nu întru totul convingătoare dar, fără îndoială, în stare să încurajeze reflecţia şi investigaţiile celor interesaţi.

PARTEA A DOUA

Ideile expuse în prima parte au arătat că aşa-zisele populaţii ariene (un nume pe care l-am înlocuit cu acela de "carpato-dunăreni" din motivele arătate în partea întîi) sînt, de fapt, descendenţii unei populaţii europene autohtone ce exista din timpuri imemoriale între ţărmurile vestice ale continentului, meridianul Astrahanului şi paralela de 40^0 şi 50^0 latitudine nordică.

Această populaţie, avîndu-şi originea în perioada preglaciară, a durat pînă în perioada ultimei încălziri (sfîrşitul glaciaţiei Wurm), cînd a intrat într-un proces de diferenţiere.

Astfel, s-a demonstrat că marea diviziune a unităţii europene a fost cauzată de apariţia la suprafaţă a învelişului de gheaţă de pe lanţul muntos carpato-hercinic, continuînd pînă la ţărmul oceanului şi că, avînd aceeaşi origine, s-au dezvoltat separat două grupuri de populaţie pentru a forma cele două familii distincte de acum: balto-mazuriană la nord şi carpato-dunăreană la sud.

Am arătat că forţa motrice din evenimentele istorice - cunoscute drept mari fapte de vitejie ale aşa-ziselor populaţii ariene - a fost, în fapt, reprezentată de păstorii carpato-dunăreni care, sub presiunea surplusului de populaţie, au părăsit spaţiul

carpatic, au luat în posesiune zona pontică din nord, s-au stabilit pentru un timp (care s-ar putea să fi durat cîteva mii de ani) în zona nord-caucaziană, de unde, îndemnați de migrațiile spre răsărit, au pornit și ei în cucerirea teritoriului ce se afla în drumul lor pînă la valea Indusului, pe al cărui curs superior s-au stabilit definitiv.

Acesta pare să fie evenimentul Harappa din vremea măcelului crud provocat de invadatorii din nord, probabil ca răspuns la apărarea încăpățînată opusă de populația autohtonă. Dar pînă ce arheologia ne va putea spune mai mult, de vom baza pe sursele literare, pe toponimie, limbă și pe alte elemente, pentru a merge mai departe in căutarea adevărului.

Începînd cu acest moment (cucerirea văii mai înalte a Indusului) marile poeme epice hinduse, ca și literatura sanskrită sînt pline de informații despre evenimentele de atunci. Astfel, *Ramayana*, un mănunchi de poeme eroice care au circulat timp de mii de ani transmise oral (acum publicate și traduse în cîteva limbi europene), preamărește faptele legendare ale unor eroi care au fost onorați cu numele de **Rama (Cel mare)** ca recompensă pentru faptele lor extraordinare în cucerirea Indiei și consolidarea teritoriului cucerit. Apoi un alt poem, *Mahabharata (Maha-Bhara-Ta)*, laudă faptele de vitejie ale eroului **Bhara-Ta** sub a cărui conducere se pare că una dintre cele mai importante ramuri carpato-dunărene a participat la cucerirea țării pe care am numit-o *"spațiul indian"*, o regiune cuprinzînd întregul bazin superior al Indusului, începînd de la confluența cu rîul numit Zaradrus-Sarasvati din antichitate, astăzi numit Satladja (Sutlei).

Atît *Ramayana*, cît și *Mahabharata* au adunat de-a lungul mileniilor multe relatări despre faptele eroice ale diferiților oameni, astfel că este dificil să stabilim identitatea acestora, s-au să-i plasăm într-un anumit timp. În *Mahabharata*, de exemplu, faptele eroului care dă numele său poemului sînt povestite și preamărite împreună cu cele ale lui **Krishna**, care a încercat una dintre cele mai îndrăznețe reforme religioase din vremea aceea, deși viețile lor sînt separate de mii și mii de ani; de asemenea, epopeea lui **Bharata**

este împletită și cu faptele altora, despre care pînă acum nu am putut afla cine erau și dacă au existat cu adevărat.

Scrierile vedice conțin aproape întreaga spiritualitate folosită de carpato-dunăreni pentru a explica misterele naturii (pînă la apariția *brahmanismului*, deschizător al unei epoci noi). Apariția upanishadelor, care au provocat mari polemici teo-filozofice, a avut loc între aceste două momente.

Ideile upanishadelor au apărut în rîndurile castei militare (**Kshatriya**) ca o poziție la încercările preoțimii brahmane de a impune pantheonul vedic, în jurul căruia gravitau toate credințele ancestrale și trinitatea nou apărută: **Brahma-Vishnu-Shiva**, care ar fi justificat și susținut pretenția lor la primul loc într-o societate pe care aceștia, *brahmanii*, intenționau să o supună intereselor propriei *lor* caste.

Conservatori prin tradiție și păstrători ai credinței strămoșești, membrii castei militare nu puteau accepta o asemenea schimbare ce ar fi slăbit considerabil autoritatea de care aveau nevoie. Conducătorii militari emiteau ordine în numele și prin împuternicirea dată de puterea divină și erau ascultați în virtutea doctrinelor aceleiași vechi credințe.

Într-una din upanishadele școlii Chandong (*Chandogya-Upanishad*) tradusă în secolul trecut în limba engleză de H.T. Coletroe și în franceză de Bartholemy-Saint-Hilaine, este pusă sub semnul întrebării însăși existența lui **Brahman** de către șapte înțelepți adunați sub conducerea rajahului **Asvapati** din casta *Kshatriya*; subiectul discuției a fost următorul: *"Ce este sufletul?"* și *"Ce este Brahman?"*.

Chiar aceste întrebări arată că noua divinitate supremă nu fusese încă acceptată de cei chemați să dezlege misterele trascedentului. Conflictul, la început doar ideologic, avea să ducă în final la un război groaznic între cele două caste cu consecințe dezastruoase pentru casta militară.

Efectele acestui război, pierdut de casta *Kshatriya*, au fost resimțite de întreaga populație a zonei ce cuprinde Asia Mică,

Peninsula Balcanică și spațiul Carpatic, căci ele au fost regiunile unde cei învinși și-au căutat refugiu în fața învingătorilor nemiloși.

Antagonismul dintre cele două caste apare la fel de vizibil și în textele *"brahmane"*, scrieri liturgice cuprinzînd imnuri pline de imprecații și blesteme, uneori josnice, în evident contrast cu ideile și expresiile splendide conținute în vechile imnuri vedice.

Aceste texte, dar și altele asemenea - printre care *"Legile lui Manu"* - vor forma materialul de bază pe care urmează să-l comparăm cu textele relevante din literatura antică greacă și cu ceea ce ne-a mai rămas din operele unor scriitori din civilizația romană. Vom examina, astfel, tot acest material în lumina realităților descoperite în legătură cu expansiunea lumii carpato-dunăreane, reflectate în toponimie, limbă, folclor etc.

Să începem cu *Ramayana*.

Episodul "Bala-Rama"

Ramayana conține un număr de povestiri despre faptele de vitejie ale eroului **Rama**, un personaj central, căruia îi sînt atribuite acțiuni ce au aparținut, de fapt, mai multor eroi distinși în luptele pentru cucerirea și consolidarea puterii carpato-dunăreane asupra teritoriului și lumii subjugate.

Aici pot fi recunoscute două existențe mai mult sau mai puțin fabuloase. Prima este cea a unui brahman, **Parashu-Rama** după numele său, care pare să fi fost căpetenia sub conducerea căreia păstorii stabiliți în bazinul superior al Indusului au pornit în marea aventură al cuceririi peninsulei, infiltrîndu-se de-alungul Gangelui și supunînd popoarele băștinase învinse într-o serie de bătălii crîncene.

Simpla lectură a poemului ne înfățișează doar povestiri despre o serie de fapte de vitejie extraordinare ale acestui **"Parashu"** considerat o reîncarnare a lui **Vishnu** (al șaselea avatar). **Rama** este un apelativ, însemnînd *"Cel Mare"*.

Zeificarea personajului a venit după mult timp, pentru că

Parashu nu a fost considerat o reîncarnare a lui **Vishnu** înaintea perioadei brahmane, posterioară perioadei vedice; pe atunci, zeul **Vishnu** nu exista, ca de altfel nici **Brahma** şi nici **Shiva**. După cum am mai spus, trinitatea **Brahma**, **Vishnu** şi **Shiva** a fost rodul concepţiei de mai tîrziu a castei brahmanilor.

Al doilea **Rama** a fost un rajah al castei *Kshatriya*, al cărui nume real era **Bala** (însemnînd *căpetenie*). Ca şi primul exemplu, acest conducător a fost numit **"Rama"** şi răsplătit cu marea onoare de a fi considerat a opta reîncarnare a lui **Vishnu** (al optulea avatar al zeului). Meritele pentru care rajahul *Kshatriya* a fost astfel răsplătit le-a obţinut în marele război dintre cele două caste cînd **Bala**, intrînd în rîndurile celor care luptau împotriva propriului său popor, a condus spre victoria trupelor brahmane, formate în cea mai mare parte din populaţia născută din amestecul cuceritorilor cu autohtonii acelor locuri.

După cum se va vedea în continuare, localizarea unor evenimente legate de existenţa acestui **Bala** - supranumit **Rama** - coincide cu o mare parte din teritoriul ţării noastre şi este legată de caracteristici ale pămîntului carpato-dunărean, care pot fi găsite şi azi. De aceea vom cita, în cele ce urmează, o parte din evenimentele povestite în Ramayana şi prezentate într-o formă bine elaborată.

Episodul "Sita" (după I. Jacolliot)

Rama, sau **Vishnu** încarnat sub acest nume, a fost fiul lui **Dasaratha** (**Daceareda**), rege al **Ayodhyei** şi al **Kansalyei**. El şi-a petrecut primii ani în pădure, sub îndrumarea pustnicului **Gotama**. Cînd a sosit vremea să se însoare a plecat la curtea regelui **Geomansagni** pentru a o peţi pe **Sita**, sora regelui, care ajunsese să trăiască cu fratele ei în ţara numită **Mithila** (**Militta**), unde acesta domnea. Aici, după îndeplinirea unor fapte de vitejie extraordinare (multe dintre ele foarte asemănătoare cu cele douăsprezece munci ale lui **Hercule**), **Rama** a primit-o de soţie pe **Sita** şi s-a îndreptat, împreună cu ea, spre capitala tatălui său, **Ayodhya** (**Aodya**).

După un timp, **Sita** a fost răpită de regele unei țări vecine și a fost readusă de **Rama** după un război în care chiar și oamenii maimuță au luptat de partea lui **Rama** sub conducerea căpeteniei lor, **Hanuman** (**Anuma**).

Acasă, **Rama**, într-o criză de gelozie, a osîndit-o la moarte pe soția lui, căci o suspecta că i-ar fi fost necredincioasă cît timp s-ar fi aflat sub stăpînirea celui ce o răpise. El a lăsat execuția în seama fratelui său, pustnicul **Lakshman** (sau **Lakshaman**) care, opunîndu-se ordinului lui **Rama**, a plecat în pădure unde, neștiut de nimeni, avea să o elibereze.

Sita era însărcinată. Lui **Lakshaman** i s-a făcut milă de nenorocita femeie, pe care se hotărî să o ierte și să o lase să-și întrunte soarta în pădure. Știind că își minte fratele ale cărui ordine nu îndrăznea să le calce, **Lakshaman** muie săgeata pătată de sîngele femeii pe care, spunea el, tocmai o omorîse. **Sita**, care pierduse orice speranță, a fost găsită în pădure de bunul sihastru **Vasishta**; acesta, aflînd că acea ființă nenorocită este însăși fiica regelui **Yanata**, că mama ei era *pămîntul*, iar soțul ei era **Rama**, hotărî s-o ia sub protecția lui.

În adăpostul lui, la momentul cuvenit, **Sita** dădu naștere la doi gemeni pe care **Vasishta** îi luă în grija sa și îi crescu cu multă dragoste.

Mult timp după aceea, cînd copiii crescură mari, întîmplarea a făcut ca o armată a lui **Rama** să fie învinsă chiar de cei doi fii ai săi. Regele însuși, care venise să se răzbune pentru pierderea oamenilor săi, a fost învins, omorît și înviat în chip miraculos de rugăciunile cu *Vasishta*. Sosise timpul ca **Bala-Rama** să cunoască cine erau cei care l-au învins. Vom trece peste o serie de întîmplări de o importanță mai mică pentru această lucrare, pentru a ajunge mai repede la concluzia povestirii.

Sita, a cărei inimă a fost zdrobită de suspiciunile nedrepte ale soțului ei, în ciuda nevinovăției dovedite rugă pămîntul, deci pe mama ei, să o ia înapoi și, ca dovadă a virtuții ei, să se desfacă și să o înghită de vie. Și așa s-a și întîmplat sub ochii îngroziți ai soțului

ei.

Aici ar trebui să dăm atenţie unui fapt foarte important.

Nicăieri în această povestire nu ni se spun numele celor doi fii ai lui **Rama**, care - de altfel - vor rămîne anonimi pînă la sfîrşit.

Cît despre **Lakshman**, care nu îndeplinise poruncile fratelui său, dispare în mod foarte logic din povestire pentru a trăi în pădurea de care era atît de atras datorită preferinţei lui pentru singurătate, cît şi datorită fricii de a nu fi urmărit şi pedepsit de nemilosul său frate.

Şi acum să urmărim denumirile localităţilor din ţara noastră în conformitate cu povesitrea din **Ramayana**.

Descoperim că cele cinci nume de bază ale povestirii despre **Bala-Rama** se regăsesc pe teritorul vechii *Dacii* - vezi *Dacea-re-da* - nu numai sub o formă asemănătoare, dar uneori chiar identică, cum ar fi, de pildă, *Sit-Sita* în bazinul Someşului, **Aodya** (**Andya** în alte texte) **Andia** la poalele Ceahlăului. Altele, cum ar fi **Rama**, **Cohulia** sau **Laciu-mana** (alt nume al lui **Lakshaman**), sînt regăsite în forme mai mult decît asemănătoare în **Roman**, **Cahul**, **Laceni**.

Se va observa că numele legate de episodul căsătoriei lui **Rama** pot fi găsite în zona văii **Geomărtului** (între Olteţ şi Amarodia). Ultimul nume (*Amarodia*) înseamnă "Dumnezeu cel sfînt" (*dyeus* - dumnezeu, *mara* = sfîntul). Numele *Geomansagni* poate fi comparat cu Geomărtului, diferenţa fiind justificată de timpul ce a trecut de atunci şi de schimnările care cu apărut în mod cert după cum o dovedeşte chiar ştiinţa (transformările lui "n" în "r" şi ale lui "d" în "t" sînt frecvente).

Numele ţării **Militta** apare în numele *Mileşti* şi chiar mai mult, în acela de *Melicești*, care ar putea foarte bine să fie *Militeşti*, ceea ce înseamnă *"cei din Militta"*.

Nu departe de izvoarele *Geomărtului*, în bazinul *Amarodiei*, se găseşte un loc numit **Sitoaia** - o formă familiară, derivînd de la **Sita**, care ar fi putut fi dată unei descendente a **Sitei** sau chiar ei, aşa cum avem, de exemplu, Bălăşoaia derivat din Bălaşa, Floroaia de

la Floarea etc.

În acelaşi bazin, foarte aproape de *Sitoaia*, există lacul numit *Balacin*, care înseamnă *"născut din Bala"*, **Bala** fiind numele soţului **Sitei**, tatăl fiilor ei, iar **"ci"** = "născut din".

În aceeiaşi zonă putem găsi aşezările: *Bugiuleşti*, purtînd numele personajului mitologic **Buju**, *Dojoi*, care poate fi tradus prin "zeul apelor", *Drăganu*, derivînd de la numele spiritului care provoca o stare de ameţeală şi care era temut de oameni, deşi starea putea fi plăcută (vezi analiza termenilor), *Candra* (candriu = lunatic).

Deşi nu se află în imediata apropiere, dar tot în vecinătatea Oltului, satul *Sona* (lîngă *Şercaia*) e uşor de văzut că derivă din **Sonata** (alt nume al lui **Yanata**), care era tatăl Reginei **Sita**.

Dar cea mai interesantă zonă pentru legătura dintre faptele povestite în *Ramayana* şi cele de pe teritorul carpato-dunărean, este cea formată de bazinul rîurilor *Vedea* şi *Tilorman* (numele real al rîului pe care ne-am obişnuit să-l numim Teleorman, o pronunţie greşită, care a dus la etimologia turcă "deliorman" - pădure nebună, ceea ce este total greşit, aşa după cum vom arăta mai departe).

În acest bazin al Teleormanului găsim grupate, în jurul actualului oraş Alexandria, un număr de localităţi ale căror nume aduc dovada existenţei unei aşezări ascetice întinse, cu centul la *Purani*, un sat pe malul Teleormanului.

Acolo sînt grupate următoarele localităţi:

Purani - un nume derivat de la **Pura** = oraş sfînt;

Vitana - derivat de la termenul **"vitana"**, însemnînd un anumit foc ritual (vezi *Manava - Dharma - Shastra*, cartea VI)

Guruieni - derivat de la **"Guru"** însemnînd preot, mentor religios (vezi M.D. Sh: II, 142);

Laceni - un nume ce vine de la cel al lui **Laciu-mana** (**mani** = pustnic)

Crevu - nume derivînd de la **Cravyad**, epitet atribuit zeului **Agni** cînd ardeau cadavrele pe rug;

Leţca - zeiţa care, în numele lui **Yama**, a adunat la întîmplare sufletele celor care dormeau (vezi imnul închinat lui **Indra** în *Rig - Veda*). Cel care o însoţea, de obicei, era **Vidma**, semizeitate cu un rol asemănător (vezi **Leta-Leta** din vechea Grecie şi Pantheonul roman - şi, de asemenea, cuvintele lui Ivan Turbincă *"paşol na turbinca, Vidma"*.

Tangiru - nume derivat de la **Tan**, alt nume al Zeului **Agni** (vezi M.D. Sh. I, pag 6 - comentariul) plus **"guru"** (mai sus).

Dacă adăugăm la această listă de nume, de o vechime greu de stabilit, încă o serie de denumiri ceva mai recente, cum ar fi *Călugăru*, *Comoara*, *Călineşti* (referindu-se la Zeiţa **Kali**) şi multe altele, care nu vor fi amintite aici pentru că cer explicaţii mai amănunţite, ne dăm seama că ne ocupăm de un loc al unui vechi ermitaj, stabilit probabil de fratele lui **Bala-Rama**, care de numea **Laciu-mana** sau, după cum am spus mai sus : **Mani**, sihastrul **Laciu**.

Înainte de a încheia acest paragraf, ar trebui să adăugăm că nu departe de aceste locuri se află satul *Balaci* (1 - vezi NOTE la sfirşit). Acesta poate fi numele aceluiaşi om întîlnit în valea *Geomărtului* sau al celui de-al doilea fiu al **Sitei**, care era la fel îndreptăţit să poate numele de **Balaci**, adică fiul lui **Bala**.

În valea *Vedea*, pe cursul superior, se găseşte satul *Topena*, o reproducere a numelui **"tapana"**.

Deşi legăturile posibile dintre episodul **Sita** din urmele existente în zona carpato-dunăreană nu au fost epuizate, ne vom opri aici şi vom cerceta alte informaţii, adunînd astfel datele cuprinse în *"Kaushitaki Upanishad"* şi *"Legile lui Manu"*, care vor fi studiate în linii generale în paginile următoare.

"Kaushitaki - Upanishad"

Lăsînd la o parte opiniile celor ce nu vor să scoată upanishadele din domeniul misticului religios, noi intenţionăm să le judecăm după aspectul lor realist. De aceea, în lumina dovezilor

adunate în fiecare caz, vom considera numele celor cîtorva şcoli upanishadice ca fiind numele unor mentori sau guru şi care au adunat în jurul lor cîţiva discipoli, astfel încît activitatea şi cunoştinţele lor să determine un anumit curent teo-filozofic. De aceea, vom considera că mentorul acestei şcoli şi al curentului definit de "Chandogya-Upanishad" a fost un om numit **Candog**, că şcoala delimitată de conţinutul upanishadei *Kanshitaki* l-a avut ca maestru pe un oarecare **Kaushitaki** şi aşa mai departe.

În cazul lui **Kaushitaki** găsim dovada că şcoala purta numele lui de la începutul cărţii a doua "... **spiritul este Brahman, a spus Kaushitaki...**"

Şi acum să trecem la probleme de interes major pentru noi.

În prima parte a scrierii *Kaushitaki-Upanishad* găsim următorul pasaj (II.3):

"Avînd astfel acces pe calea numită *"Drumul Zeilor"*, el ajunge în lumea lui **Agni**, a lui **Vayu**, a lui **Varuna**, a lui **Indra**, a lui **Prajapati** şi în lumea lui **Brahman**. Acestei lumi îi aparţin: lacul **Ara**, momentele **Yestiha**, fluviul **Vijara**, copacul **Aparajita**, gardienii **Indra-Prajapati**, palatul lui **Vibhu**, tronul **Vicaksana**, palanchinul **Amitanjas**, ca şi scumpa **Manasi** şi opusa ei **Caksusi**, care ţes lumile din flori; mai sînt, de asemenea, şi **Aspara-ele Ambra** şi **Ambayavi**, precum şi florile **Ambaya**".

Acest pasaj a constituit o adevărată problemă pentru sanskritologi care, aproape fără excepţie, au susţinut că este vorba de o călătorie "în lumea de dincolo" a sufletului eliberat prin moarte de prinsoarea trupului (vezi şi comentariile lui Jean Varenne în "Le Veda" vol II, ed. M.U., pag.650). După părerea noastră, dacă aceasta ar reprezenta o problemă de separare, ea ar putea exista doar între spirit şi toate celelalte griji pămînteşti, între aceste probleme mondene şi proiecţia lor în lumea speculaţiilor filozofice unde fiecare reuşeşte pe măsura posibilităţilor sale.

În ceea ce ne priveşte, sîntem siguri că pasajul de mai sus se referă la un pelerinaj al unui om virtuos într-o lume numită de el *"Tara Zeilor"*, o parte din călătoria sa desfăşurîndu-se de-a lungul

a ceea ce el numeşte *"Drumul Zeilor"*, adică un drum care, credem noi, a fost urmat de **Kaushitaki** însuşi.

Pe ce se bazează această presupunere a noastră? În primul rînd, dispunem de cîteva dovezi demne de crezare, care asociază drumul descris cu valea *Someşului*, ducînd - aşa cum vom arăta - la *"curtea zeilor"*, adică denumirea confluenţei celor două Someşuri (din considerente ce urmează să fie prezentate imediat).

Să parcurgem acum ruta descrisă în upanishadă şi să o comparăm cu harta ariei cuprinse între cele două Someşuri.

1. Lacul **Ara** - azi satul *Arama*, comuna *Crucea*;

2. Clipele **Yestiha** - momente ale trecutului îndepărtat (fără corespondent în teritoriu);

3. Rîul **Vijara** - *Neagra Şarului*, după raportul analizelor amănunţite;

4. Arborele **Ilya** - azi *Ilva* (*Măgura Ilvei*)

5. **Salajya** - loc de întrunire (azi *Sălaj*), nume de rîu şi regiune;

6. **Aparajita**, reşedinţă;

7. **Indra** şi **Prajapati**;

8. Palatul lui **Vibhu**;

9. Tronul **Vicaksana** (pronunţat Viceaksana) - azi satul *Vicea*, comuna *Uleac*;

10. Palanchinul Amitanjas;

11. Scumpa **Manasi** - azi cartierul *Mănăştur* al oraşului Dej;

12. *Caksusi*, care este în apropriere (pronunţat Ceaksusi) - azi satul *Ceaca* din comuna Zalba;

13. **Amba** - azi satul *Ambud*;

Se poate vedea că din cele douăsprezece semne teritoriale de pe acest drum, şase au rămas neschimbate în timpul care trebuie să se fi scurs de cînd Kaushitaki a trecut prin regiune, fapt care, trebuie să recunoaştem, este un adevărat miracol.

Termenul folosit pentru "momente din trecut" este el însuşi o dovadă a permanenţei unor elemente specifice acelor

vremuri, pentru că **"iestimp"**, în dialectul de azi din regiunea Muscel-Argeş, înseamnă *"cu un an în urmă"*. Pentru o explicaţie mai amănunţită vezi analiza din anexă.

Salajya înseamnă *"locul de întrunire"*, cu informaţia în plus că este un *"loc de întrunire între ape"*(**sala** = loc de adunare, ca şi "sala" în româneşte, "salle" salon în franceză, "soal" în germană; şi **Jiya** = care iese din apă). Ar trebui subliniat faptul că numele dau o descriere foarte exactă a locului ca fiind regiunea *Sălaj* înconjurată de rîuri, adică o regiune care, într-adevăr, se pare că se ridică din ape.

Punctele 3, 6, 7, 8 şi 10 cer explicaţii mai largi, aşa că ne vom mulţumi cu precizarea a ceea ce le corespunde în teritoriu, în timp ce documentaţia necesară urmează a fi căutată în lucrarea de bază a acestui conspect. **Vijara** corespunde *Negrei Şarului*, **Aparajita** poate fi identificată la *Ocna Dejului* (numele fiind justificat de apele sărate, **Indra-Prajapati** şi palanchinul **Amitanjas** la *Satu-Mare*, mai jos de confluenţa de la *Ambud*.

Aceasta fiind identificarea rutei, să vedem ce motiv a avut **Kaushitaki** să numească o parte din ea ca fiind *"Drumul Zeilor"* şi de ce a spus: "... el ajunge cu multă greutate în lumea lui **Agni**, în lumea lui **Varuna**, a lui **Indra**, în cea a lui **Prajapati**, în lumea lui **Brahman**" (care trebuie înţeles ca Înţelepciunea supremă). Pe harta teritoriului, în bazinul celor două Someşuri găsim: pe cursul superior al Crasnei, unul dintre afluenţii cel mai mari al Someşului, un loc numit *Pria*, numele lui **Agni** ca zeu al "erosului creator", al puterii generatoare a naturii, aşa cum era înţeles de vechii greci care l-au purtat de pe pămîntul lor natal pînă în peninsula în care s-au stabilit în cele din urmă şi l-au rebotezat **Priapos** (tot un nume carpato-dunărean **Pria-Pa** = tatăl nostru Pia). Vezi şi mitologia greacă.

În aceeaşi zonă a Someşului (**Someşul** poartă numele zeului lunar *Soma*) putem găsi în legătură cu numele locului toate zeităţile ce guvernează lumea lunară şi anume: **Lunes**, legat de numele localităţii *Luna*, la nord de Satu-Mare, adică *Luna* de pe

Someşul Cald şi *Luna-Băi* pe Someşul Mic; **Chandra** (**Chandra-Shandra**) e legat de numele localităţilor *Şandra* din bazinul Crasnei. **Kuhu**, numele zeităţii ce guvernează peste jumătate din ciclul lunii, de la lună plină la lună nouă, e legat de numele *Cuhea* sau *Cufoaia*, primul fiind o localitate pe Iza, în Maramureş, celălalt o localitate pe Lăpuş, lîngă Baia-Mare. În fine, *Kuca* - ce domneşte peste perioada cînd lumea se află în creştere - se leagă de numele *Cucea*, un sat inclus astăzi în oraşul Jibou şi Cucearda. În acelaşi bazin al Someşului găsim numele zeiţei **Apah**, zeiţa apelor fertile, satul *Apa* - din apropiere de Satu-Mare - purtîndu-i numele. Zeiţa **Apah** se află în strînsă legătură cu **Varuna**, zeul rîului şi al apelor.

Toţi aceşti zei era de primă importanţă în pantheonul vedic şi cereau cel mai adînc respect.

În acelaşi bazin al celor două rîuri ce înconjoară Munţii Meseş se pot găsi, foarte aproape de lumea terestră, fiinţele mitice create de **Prajapati**: **Marishi**, despre care **Manu** spune (vezi M.D. Sh. I, 36): "Aceste fiinţe atotputernice au creat alţi şapte Manu, zeii (Deva) şi locuinţele lor..." M.D.Sh. (I. 37): " **Jaksha-şii**, piticii din adîncuri, uriaşii **Raksha**, **Peshacha-şii**, care sînt vampiri, **Apsara-ele**, nimfele apei, nepămîntenii **Asura**, dragonii **Naga**, **Sherpa-şii**, şerpi dintr-o altă lume, **Surpana-şii**, care sînt păsări sfinte, precum şi mulţimea sufletelor strămoşilor, **Pitri**, care plutesc în aer."

Tabelul de mai jos arată localizarea locuinţelor acestor fiinţe supranaturale:

La *Iadara* **Yakshad** (Yaksa = Iadare şi Kaha = dhara = pămînt, ţinut).

La *Racja* **Raksha**

La *Pişcani* **Pishacha** (vampirii), pentru că piscari = duhuri

La *Ambud* zînele **Apsara** (vezi capitolul din KanshiTaki - Upanishad)

La *Asuaju* **Asura** - justificarea e mai puţin evidentă

La *Supuru* **Surpana**, pentru că regele păsărilor sfinte era o lebădă numită Garuda şi Su-puru înseamnă "ape sfinte",

ceea ce permite un anume paralelism care însă nu constituie şi o justificare totală.

La *Petreşti* **Pitri**, sufletele strămoşilor

Numele zeităţilor menţionate în secţiunile 39 şi 63 în aceeaşi *Manava-Shastra* au suferit mult mai puţine schimbări.

La *Chinteni* **Kinnaros**
La *Vărăşeu* (Cerişa - **Svarachisha**: svar = cer)
La *Otomani* **Ottomi** - identic
La *Tamşa* **Tamasa** - identic
La *Şimleu* **Rahata** - (vechiul nume a fost Vata)
La *Ceaca* **Chaksvata** - prima parte e identică
La *Voievodeni* **Vaivasvata** - tatăl lui Virasvat (traducere aproape exactă)

În concluzie, din douăzeci şi una de zeităţi, unsprezece sînt legate prin nume identice cu locuri din aceste zone, cinci sînt redate prin sinonime, iar cinci sînt ascunse sub nume de neînţeles pentru noi, deşi posibila lor dispariţie în timp nu poate fi un fapt cu uşurinţă respins. Datorită unui număr atît de impresionant de nume ale zeităţilor ce existau în aria restrînsă a Someşului ne simţim îndreptăţiţi să o denumim *"Curtea Zeilor"*. Astfel, numele *"Drumul Zeilor"*, dat de **Kaushi Taki** ultimei părţi a itinerariului său, poate fi înţeles mai uşor şi localizat de-a lungul distanţei foarte mari străbătute de călători în drumul spre ţinutul Carpatic *Daksha*, care înseamnă *"ţara zeilor"*. (**Ksha** = ţinut, regiune; **Da** (de la Deva = zeitate).

Dacă adevărului istoric i se cere să fie susţinut de un document scrise, atunci numele *"Drumul Zeilor"*, dat de înţeleptul **Kaushi Taki**, răspunde acestei cereri pentru că el precizează în *"Kaushi taki Up."* (I, 3.), document scris, că: "... pe acest drum al zeilor se poate ajunge la locul de întrunire numit *Salajiya*...". Pindar, în *"Iathmia"*, I.20., de asemenea un document scris,

spune: "... în ţara celor din nord sînt mulţi stîlpi de piatră cioplită care arată drumul...". Şi tot Pindar spune (X. 20): "Nici dacă vei călători pe mare, nici dacă merge pe uscat, nu vei găsi drumul ce merită admiraţie şi care duce la principalul loc de întrunire al celor din nord." Iar Herodot, în "Istoria" sa, cartea IV, 52, tot un document scris, spune: "Numele acestui izvor şi al locului de unde vine este, în limba sciţilor, *"Examparo"*, ceea ce înseamnă: *"Drumurile Sfinte"*. Întreaga documentaţie poate fi găsită În *"Dacia Preistorică"*, N. Densuşianu, Bucureşti, 19.11, pag. 173 şi următoarele.

În sfirşit, numele dat de populaţia autohtonă ce trăieşte în zonă, de "cheile Bicului", confirmă numele dat de Ovidiu acestui "şir de stîlpi..." *"Bicu cel puternic"* fiind însuşi **Bachus**. Toate aceste "documente scrise" ne dau dreptul să spunem că numele *"Drumul Zeilor"* este confirmat de documente istorice şi că aliniamentul stîlpilor drumului ce duce în ţara zeilor (**Daksha**), o ţară din care am descris numai *"curtea zeilor"*, este într-adevăr *"Drumul Zeilor"* despre care ne povesteşte **Kaushi Taki**.

"Chandogya - Upanishad"

Este un adevăr faptul că spiritul grupului format în jurul lui **Cean-Doh** era potrivnic noilor tendinţe manifestate de curentul brahmanic. Potrivit spuselor lui **Skandra Sanatkumara** (unul dintre succesorii lui **Cean-Doh** la conducerea şcolii pe care acesta o formase şi care îi purta numele), toate vechile învăţături era doar "vorbe": "Cel ce consideră cuvintele va fiind învăţătura supremă, nu poate realiza nimic decît pe "tărîmul cuvintelor". Astfel îi vorbea rajahul **Skandra Sanatkumara** brahmanului **Maroda**, un alt înţelept care venise să înveţe de la unul mai înţelept ca el (vezi *Chandogya - Upanishad*, VII).

Cuvintele lui **Sanatkumara** nu exprimă doar un protest împotriva încercărilor brahmanilor de a reforma vechea credinţă prin "reorganizarea" pantheonului în care ei voiau să introducă noi

zeităţi. Aceste cuvinte arătau, de asemenea, că vîntul reformelor căpătase o forţă devastatoare şi că trinitatea hindusă **Brahma-Vishnu-Shiva** nu reprezenta singurii zei care încercau să-şi facă drum cu forţa prin porţile vechii credinţe. Cuvintele de încheiere din cartea a VII-a a acestei upanishade încearcă să explice misterul existenţei prin Unitatea atotcuprinzătoare ce urmează să se întrupeze mai tîrziu, la infinit, aşa cum - de pildă - aceasta este înţeleasă de unii prin numere (pitagoreici), de alţii (Anvapati) prin intermediul clipelor care formează, adunate, eternitatea timpului, mergînd înapoi spre trecut şi, în acelaşi timp, văzute în perspectiva momentelor ce urmează.

Şi este sigur că sămînţa din care nu cu mult mai tîrziu, **Zahnocshe** (**Zalmoxe**) avea să răsară, a fost semănată în minţile şi inimile gînditoare de aceia care se adunaseră în jurul şcolii lui **Cean-Doh** (vezi *"Zalmacsa - nume, zeitate, religie"*).

Spiritul protestatar al acestei şcoli este la fel de clar într-o altă carte, a V-a, care a fost tradusă în secolul trecut de H.T. Colebrook, apoi de Barthelemy Saint-Hilair e (din a cărui traducere redăm aici un scurt fragment):"Brahchiva Sala, fiul lui **Onpamanyan**, **Satyaga - Djama**, descendent din **Sarkaralshya** şi **Vudila**, fiii lui **Asvatarasva**, toate personaje profund iniţiate în cunoaşterea scrierii sfinte şi posedînd locuinţe minunate, se reunesc pentru a se dedica studiului acestor întrebări: *"Ce este sufletul ?"* şi *"Ce este Brahman ?"*

Toţi aceşti gînditori nu s-au simţit în stare să rezolve aceste probleme singuri; de aceea, ei s-au adresat unui brahman, pe nume **Uddalaca**, fiul (sau discipolul) lui **Aruna** care, de asemenea, crezîndu-se nepotrivit să dea răspunsul corect, le-a sugerat să meargă împreună la un rajah foarte înţelept (un *Kshatriya*), **Asvapati**, fiul lui **Kekaya**. Şi aşa au făcut.

Ajunşi la el, după un "schimb de complimente" din prima zi de vizită, înţeleptul **Asvapati**, după ce îşi întrebă oaspeţii cum îşi imaginează ei "Sufletul Universal", răspunde cu următoarea sinteză: "Voi consideraţi Sufletul Universal, spune **Asvapati**

înțelepților din jurul său, ca fiind separat și individual, distinct de un întreg, potrivit impresiilor, ideilor și plăcerilor voastre diferite. Astfel, săvîrșiți o mare greșeală. Trebuie să-l considerați și să-l veneraţi ca și cum sufletul universului ar fi în cel care, în timp ce se dezvăluie prin părți diferite, rămîne, cu toate acestea, întotdeauna unul singur. Și cel care simte această Unitate cu mintea sa, se bucură de cunoașterea tuturor științelor, a tuturor lumilor, a tuturor ființelor și sufletelor..., și sufletul lui este un altar în care el preamărește infinitul..."

Și înțeleptul **Asvapati** își încheie răspunsul fără a menționa măcar numele lui **Brahman**, deși întrebările puse de cei care veniseră să-i ceară sfatul fuseseră: *"Ce este sufletul ?"* și *"Ce este Brahman ?"*.

Această trecere sub tăcere, această desconsiderare totală a personajului aflat în discuție este mai mult decît semnificativă pentru că arată o ostilitate care nici măcar nu încearcă a fi ascunsă. Cum am mai arătat și în altă parte (studiul despre Zalmekshe), asemenea manifestări oglindesc conflictul ideologic ce avea să ducă la marele război dintre cele două caste și despre care Hippolyte Toine a scris: "Ca și altă dată, o ceartă puternică se iscă între cele două clase conducătoare; *brahmanii* și *Kshatriyașii* s-au războit, iar *brahmanii*, sprijiniți de populația de rînd, au ieșit victorioși: această victorie fu atît de completă și evidentă, încît casta *Kshatriya* a fost practic exterminată."

Și I.Jacolliot scrie despre același război în *"La mithologie de Manou"* (colecția "Lacroix et Vie. Edst Paris 1881, p. 227): "Dacă masele erau calme, supuse și servile, nu același lucru se putea spune și despre castele *brahmane* și *Kshatriyas*, adică despre preoți și regi, amîndouă fiind pe poziții egale în putere și bogăție; astfel, *brahmanii* doreau să mențină pe *kshatriyas* sub dominația lor, iar *kshatriyas* luptau pentru a se sustrage autorității *brahmanilor*. Majoritatea posturilor de conducere din provincie deveniseră "ereditare"; aceasta fu marea greșeală a *brahmanilor*, căci astfel au permis răzvrătirea unei puteri ce dorea s-o eclipseze

pe a lor. **Bala Rama**, pe care noi îl considerăm o reîncarnare a lui **Vishnu**, ajunge să înece în sînge primele împotriviri ale rajahilor pentru a-şi dobîndi independenţa şi îi obligă să se supună din nou jugului teocratic."

Adevărul despre rezultatul acestui război devastator este doar în parte prezentat de H. Toine sau I. Jacolliot. De fapt, casta *Kshatriya* nu a fost anihilată nici în măsura în care precizează Toine, nici obligată să îndure mai departe jugul teocratic, aşa cum spune Jacolliot. Adevărul este că rebelii s-au retras dinaintea învingătorilor, că ei au părăsit locurile unde trăiseră şi au plecat în exil în căutarea altor locuri mai favorabile pentru felul de viaţă pe care intenţionau să-l ducă.

Nu trebuie să uităm nici faptul că cei care se întîlniseră pentru a discuta doctrina lui **Brahma** erau păstori, că însuşi numele lui **Asvapati** şi a lui **Vudila**, fiul lui **Asvatatasva**, arată că el avea herghelii de cai în număr foarte mare. Acest lucru ne duce la concluzia că erau obişnuiţi să călătorească departe şi că aveau mijloace prin care să facă acest lucru.

Acest război nu ar avea nici o importanţă pentru noi dacă consecinţele lui nu s-ar fi resimţit de-a lungul drumului urmat de fugari, dintre care o parte au ajuns în zona noastră şi s-au stabilit în acele locuri pe care străbunii lor le părăsiseră cu mult înainte de a cuceri lumea pe care ei o abandonau acum.

O anumită mărturie ne arată că cei care au condus răscoala erau şapte rajahi care se adunaseră sub conducerea lui **Asvapati** pentru a discuta. Totuşi, este destul de improbabil ca ei să-şi fi menţinut destul autoritatea pentru a cîrmui şi a conduce pe cei învinşi pe drumul exilului. Trebuie să luăm în considerare şi faptul că războiul a fost dus între caste şi nu între rase sau popoare. Acest lucru înseamnă că oamenii de acelaşi sînge, dar din caste diferite, adică *brahmanii* şi *shudraşii* putea foarte bine să rămînă în locurile părăsite de învinşii *Kshatriya*. Amănuntele date în capitolul următor ne vor ajuta foarte mult să înţelegem evenimentele ce vor urma. Deocamdată, să aflăm, în măsura posibilităţilor, ce s-a întîmplat cu

cei şapte rajahi şi cu oamenii lor.

În India pe care ei au părăsit-o,nu mai poate fi găsită nici o urmă de-a lor. Numele lor au dispărut din toponimie (presupunînd că ele au existat cîndva acolo) şi nici nu au putut fi găsite în poeme sau în povestirile populare. Dacă au existat vreodată fragmente în marile epopei care să povestească despre faptele lor de vitejie, preoţimea care i-a cucerit trebuie să-i fi condamnat la uitare fie blestemîndu-i, fie pedepsindu-i pe rapsozi.

Oricum, deşi urmele lor nu mai există în India, ele se află totuşi în număr mare în ţara strămoşilor lor unde ei s-au întors, adică în spaţiul carpatic. Nu este nici momentul să insistăm asupra dovezilor pe care le-am adunat în ceea ce priveşte drumul celor şapte rajahi şi al oamenilor lor. În plus, în unele cazuri, "dovada" are mai mult un caracter de cheie a problemei, cerînd încă analize atente. Vom arăta însă, în continuare, cu o anumită aproximaţie, care a fost acest drum.

Cel mai greu de stabilit este drumul urmat de grupul condus de rajahul **Indradyuana**, care a ales un drum spre nord de Marea Caspică şi care avea să dea naştere, în cele din urmă, sciţilor. Urmele lăsate de grupul condus de **Asvapati** sînt însă mult mai sigure. Indicaţiile toponimice şi informaţiile furnizate de istorie ne permit să afirmăm că acest grup, fără excepţie, a urmat ţărmul sudic al Mării Caspice pînă la capătul de sud-vest. Din acel loc, o parte a pornit în sus pe valea Cyrusului (azi Kura), şi-a croit drum printre înălţimile subalpine ale Caucazului şi Pontului Euxin, a traversat Crimmea şi s-a oprit în stepa ucraineană; apoi, urmînd *"Drumul Zeilor"*, a ajuns în spaţiul Carpatic şi s-a stabilit între Mureş şi Someş. Aceştia sînt strămoşii agathyrşilor menţionaţi de Herodot (Cartea IV, 5-20).

Ceilalţi au pornit de-a lungul rîului Araxes (azi Aras, au urmat ţărmul sudic al Mării Negre, au trecut prin strîmtoarea Bosfor, în Tracia (unde i-au lăsat pe shatri - vezi Herodot VII, 110-112), apoi - cu marea în partea dreaptă - au mers dincolo de capătul estic al Harmusului, au traversat Dunărea şi au ajuns pînă la

pășunile înalte din Munții Făgăraș și Bucegi.

Ei, au intrat, prin locul în care rîul Vedea se vărsa în Dunăre, de unde grupurile s-au separat așa cum arată urmele care încă mai există. Într-adevăr, nu este greu de înțeles că rajahul **Brasiva-Sola** s-a stabilit în *țara Bîrsei* și că a dat numele său așezării care este azi orașul *Brașov*. Vom aminti, ca dovadă în plus, că dealul numit *Varte*, din mijlocul orașului, confirmă identitatea deoarece termenul Varte nu vine, așa cum s-ar crede, de la "**varten**" = a aștepta (lb. germană), ci de la vedicul **Varta** = țară, pămînt. Numele întreg al așezării a fost *"Brasiva Varta"*, adică *țara lui Brasiva*. De asemenea, satul *Șărcaia* poartă numele lui **Sharkara**, strămoșul comun a lui **Djava** și **Indrayamna**. În plus, s-ar putea să existe o legătură și între **Saty-aga-Djaya** și satul *Jida*, *Djaya* însemnînd *"cei din Djai"*, care poate fi citit Jini (conform ortografiei sanskrite). Am folosit expresia "s-ar putea" pentru că nu considerăm această legătură ca fiind sigură.

În sprijinul dovezii aduse de identitatea numelor de mai sus există și un număr de "coincidențe" interesante: Cele trei așezări: *Șărcaia*, *Brașov* și *Budila* se află într-un complex de așezări purtînd numele zeilor vedici. Îi vom numi doar pe cei cunoscuți.

Tamașfalău, un loc situat la aproximativ 30 km est de Brașov poartă numele unei zeități vedice dintre cele mai autentice și anume: **Tamash**; a nu se confunda cu **Tomasha**, unul dintre cei șapte **Manu** (vezi M.D.Sh. I.5 și XII.24). *Pava* (la 5 km de *Tamașfalău*) poartă numele lui **Agni**, zeul focului, care, printre cele alte șaisprezece nume, se mai numește și **Pavaka**. *Moacșa* (la 22 km de Budila) poartă numele unuia dintre aspectele divinității exprimînd precis Unitatea, infinitul despre care vorbea înțeleptul **Asvapati** (în sanskrită **Moksha**). *Hărnon* e derivat de la **Hora-mani**, adică, **Mani** (sihastru) protejat de **Hara**, un nume dat oricăruia dintre marii zei atunci cînd se face referire la puterea lor fizică (de aici și **Heracles**). Trebuie să mai observăm că toate acestea înconjoară vîrful *Bărătău*, numit după **Bhara-Ta**, eroul sub a cărui conducere a fost cucerită o mare parte din India și ale cărui fapte sînt amintite în *Mahabharata*

(și nu *Mahabharatta*), așa cum se află scris uneori).

Întrebarea care se ridică este unde s-a stabilit **Asvapati**? Să ne reamintim că **Asvapati** era fiul lui **Kekaya**. În plus, **Asvapati** înseamnă stăpînul (**Pati**) herghelliilor de cai (**Asva**). În limitele spațiului carpatic există un singur loc care s-ar putea să aibă o legătură cu **Asvapati**. Este satul *Apatin*, subordonbat comunei Chiorchiș. Dar asemănarea nu înseamnă identitate. Pe de altă parte, între Turda și Cluj există sate numite: *Caianu*, *Caila*, *Caianu mare*, *Caianu mic*. Numele acestor așezări derivă de la cel al tatălui lui **Asvapati**, **Ke-Kaya**, însemnînd **"născut din (Ke) Kaya"** sau: *"provenind din Kala"*.

Acest lucru nu este însă suficient pentru a stabili argumente bine fondate în favoarea identificării locului de stabilire a lui **Asvapati**. Există, oricum, în vecinătatea satului *Caianu*, alte locuri ale căror nume aduc dovezi precise că identificarea este totuși corectă.

De asemenea, în apropiere de *Caianu* se află două locuri de stabilire numite *Suta* și *Orăștinile*, două nume de importanță deosebită pentru clasificarea toponimiei Transilvaniei (așa cum se va vedea mai jos). **Suta** reprezintă numele urmașilor ilegali (copilul lui *Kshatriya* și al unei femei *brahmane* (vezi M.D.Sh. X.II). Potrivit legii, un **Shuta** se putea angaja doar ca dresor de cai sau drept conducător al carelor de război (M.D.Sh. X.47).

Deci, unde putea fi locul acestor **shutași**, dacă nu lîngă stăpînul herghelliilor de cal (**Asvapati**)? Apoi, o altă așezare, nu departe de prima, se numește *Călărași*, un nume ce poate fi legat chiar de **Asva** și **Shuta**, adică de herghelie și dresorul de cai.

Am amintit satul *Crăștinilor* și am accentuat importanța lui specială în toponimia transilvăneană. Într-adevăr, numele *Crăștinile*, un sat așezat într-un complex de localități cu nume ca: *Sîntăicana*, *Sînt-Job*, *Sînt-Marghita* etc., arată că explicarea etimologiei cuvîntului *Crăștie* prin **"ora" = "cel care se roagă"**, este un lucru corect (vezi etimologia de la sfîrșit). Tot în vecinătate sînt de găsit așezările *Iura* și *Valea Iernii*, două nume de o vecinătate greu de

stabilit, un fapt confirmat şi de grecescul "ieros" = sfînt. Aceasta arată că locul ocupat de **Asvapati**, care era un sfînt, într-un complex de *orăşteni* (locuri de rugă) este în conformitate cu caracterul său şi acest lucru este, cred, de convingător.

În sfîrşit, s-ar părea că brahmanul **Uddalaca**, ce făcuse cauză comună cu rajahii rebeli, plecase cu ei şi se stabilise la *Uda* pe Valea Vedei, în apropiere de sihăstria *Lachu-mana*, adică nu departe de *Topana*, *Veţu* etc.

O privire de ansamblu asupra hărţii acestui teritoriu ne va arăta, în afară de identitatea numelor, grupurile în care fiecare unitate centrală este înconjurată de altele care o susţin. De exemplu: **Asvapati** - stăpînul herghelliilor, fiul lui (**Ke**) **Kaya**, este înconjurat de **"Suta"** - dresorul de cai şi vizitiu şi de *"Călăraşi"* - "cel care călăreşte". La numai cîţiva kilometri se află *Luduş*, locul unde au avut loc cursele de cai (compară cu latinescul **Ludusaus** - spectacole, jocuri publice).

Brasiva stă aproape de tovarăşii de arma **Vudila** (**Budila**) pe de-o parte şi **Djava**, fiul lui **Sharkara**, pe de altă parte, avînd între ei un munte numit *Cetăţuia* şi un altul purtînd numele zeilor pe care aceştia îl venerau: *Omu* (**Om** - silaba vedică sacră), *Negoiu* (**Negae**), *Păpuşa* (**Pa-Pushan**), *Şiriu* (**Shiri** sau **Sri**, zeiţa belşugului).

Laciumana e înconjurat de aşezări avînd nume specifice de sihăstrii: *Gurueni* (**Guru** = mentor spiritual), *Vităneşti* (**vitana** - un joc ritual în cinstea lui **Agni**), *Purani* (**Pura** - oraşul sfînt şi centrul sihăstriilor). Şi undeva în afara acestei arii, *Tangiru* (**Tunguru** - un guru sub protecţia lui **Than**, zeul focului din tăciunii aprinşi).

Geomărtăluiu poartă numele regelui **Geomansagni**, un frate al prinţesei **Sita** peţită de **Bala-Rama**, care avea să aibă o soartă atît de nemiloasă; şi în plus, prin întregul ţinut numit **Milita** (*Mileşti*, *Milicesti*), se află locuri cu nume vedice: *Dadiciu*, *Dejei*, *Sitoaia*, *Mândeşti*.

Numele *Mitreu*, la confluenţa Argeşului (**Arghiya**) cu Dunărea arată că a fost locuit de cei ce credeau în **Mitra**. Recent a fost descoperit acolo un templu, care era - cel mai probabil -

dedicat lui **Ra**, zeul soarelui, un nume deasemenea păstrat în **Ra-do-vam**.

Ar însemna să ne repetăm, deşi poate nu fără de folos, menţionînd aici din nou *"ţara zeilor"*(**Da-ksha**), *"drumul zeilor"*= drumul sacru dedicat lui **Byk** (**Bacchus**, cel mai tînăr zeu ce intră în pantheonul grec) şi *"curtea zeilor"* în care pot fi găsite fără excepţie toate zeităţile despre care legiuitorul **Manu** vorbeşte în *Cartea Legilor.*

Ne vom opri aici, doar pentru a continua expunerea dovezii dintr-o altă sursă care va fi şi mai convingătoare.

***

"Manava- Dharma - Shastra"

Am lăsat concluzia care poate fi trasă din această carte (a zecea) la sfîrşit pentru că ea elimină orice posibilitate de îndoială pe care o mai poate avea cineva în legătură cu faptele şi dovezile expuse aici.

De asemenea, trebuie să se remarce faptul că argumentele aduse de aici încolo sînt mai puţin legate de religie. Ele provin din aspectele organizării laice a societăţii, o organizare ce se baza în stadiul său incipient mai mult pe latura economică şi administrativă. Aceşti termeni pot să pară prea "moderni", dar se va vedea că nu sînt nepotriviţi pentru societatea aflată în discuţie.

În primul ei stadiu de organizare, societatea vedică a fost împărţită în "categorii", potrivit caracterului specific al activităţii fiecărui membru, deşi acest caracter specific nu genera nici un "privilegiu". De-a lungul timpului, însă categoriile au început să se transforme în clase, cu o uşoară tendinţă de diferenţiere ierarhiucă. Încetul cu încetul, clasele preoţeşti şi militare tindeau spre niveluri mai înalte în societate, în timp ce oamenii de rînd era împinşi în jos din ce în ce mai mult. Acest proces de diferenţiere era intensificat în momentul luptelor de cucerire; astfel, în zona cucerită în prima etapă (baziunul superior al Indusului) se ridicau mereu bariere între cele patru clase care aveau să devină "caste".

Iată numele lor în ordinea ierarhiei sociale stăbilite în timpul trecerii de la *vedism* la *brahmanism:*

1. *Casta preoţimii*, mai tîrziu numită *brahmană;*

2. *Casta militară* (cu datoria de a guverna), care a fost numită *kshatrya* (combinînd cuvintele " **ksha**" - pămînt natal şi " **atri**"- principul apărărării);

3. *Casta comercială şi agricolă*, numită *vaisya;*

4. *Casta muncitoare*, numită *shudra* (pronunţat şudria).

Se poate dovedi că prima categorie ce urma să fie diferenţiată şi organizată separat în societatea vedică, în urma specializării, a fost rezultatul nevoii de apărare. La început, această apărare privea protecţia produselor animaliere de pe păşunile aflate departe şi care trebuia aduse acasă, o casă care era an de an tot mai departe de locurile de păşunat.

Mai tîrziu, cînd depozitele de bunuri au început să se mărească şi să trezească dorinţa de acaparare în inimile vecinilor care încă mai vînau, nevoia de apărare a fost simţită şi la locul de depozitare. În acest grup, născut din necesitatea apărării şi specializîndu-se în mînuirea armelor, avea să devină în cele din urmă prima categorie (dar nu ca rang) numită, ulterior, casta *Kshatrya.*

Categoria "înţelepţilor" (*brahman* înseamnă şi înţelept) a fost aleasă dintre cei mai bătrîni şi invalizi, ce stăteau acasă lîngă foc şi care, treptat, şi-au asumat rolul de a gîndi ei înşişi (şi pentru propriul interes) în privinţa celorlalţi. Categoria comercială apare mai tîrziu în condiţiile unei societăţi în care bunurile nu mai erau distribuite de către capul familiei (sau al clanului), ci începuseră să circule liber de la cei care aveau plusuri la cei cu lipsuri. În sfîrşit, cei care munceau au format şi ei o castă, sau categoria comercială de mai tîrziu.

Potrivit tuturor indicaţiilor care pot fi găsite în limbă şi în toponomie, procesul de diferenţiere care a început în spaţiul carpatic s-a dezvoltat şi a fost încheiat pe subcontinentul cucerit. Faptul că astfel de situaţii se reflectă în toponomia întregului bazin

al Dunării poate fi explicat de circulația neîntreruptă și contactu permanent dintre oamenii de aici și cei de acolo. Un astfel de contact și o astfel de circulație sînt dovedite de *"Drumul Zeilor"* menționat de Kaushi Taki în upanishada cu același nume, despre care am vorbit.

Odată cu stabilirea castelor au fost ridicate ziduri de nepătruns între ele de către cei ce intenționau să-și păstreze cu încăpățînare pozițiile avantajoase. Ca o primă măsură, căsătoriile dintre tinerii din caste diferite au fost interzise, iar cei care încălcau legea nesocotind interdicțiile ei erau aspru pedepsiți. O caracteristică foarte curioasă, nemaiîntîlnită pînă atunci, era aceea că cei care sufereau rigorile legii nu erau de fapt delicvenții, ci urmașii lor, exilați uneori în cercuri în afara societății; unii dintre aceștia, născuți din astfel de căsnicii, erau condamnați să trăiască în condițile cele mai grele și de disprețuit.

De pildă, potrivit legii care, făcută de brahmani, trebuia să aibă un caracter doar religios, copilul provenit dintr-o căsătorie mixtă era totuși obligat să aibă un anumit nume și nu putea să aibă nici o altă ocupație decît cea prescrisă de lege. Gradul de înjosire îndurat de urmaș varia în funcție de casta părinților care încălcaseră legea, dar totuși se poate constata că exista o anumită îngăduință pentru cei ce proveneau din familiile mai nobile.

Urmează textul articolelor *"legile lui Manu"* (*Mana-Dharma-Shastra*) cu privire la categoriile căzute în dizgrație, adică acelea pe care le discutăm aici. Din cele 132 de articole ale cărții a zecea, toate cu privire la astfel de reguli, am reprodus aici doar cele de mai jos pentru că informațiile conținute în ele sînt mai ușor de selectat pentru scopul pe care ni l-am propus. Aceasta nu înseamnă însă că alte noțiuni din celelalte articole nu ne interesează la fel de mult. Consider însă că acestea sînt cele mai reprezentative și suficiente pentru lucrarea de față. Să vedem, deci, cum este oglindit conținutul cărții a zecea a lui Manu în toponimia zonei din bazinul hidrografic al Dunării și în Spațiul Carpatic.

Cele mai sugestive și convingătoare fapte sînt, ca și în

primele capitole, analogiile, chiar identităţile dintre numele categoriilor sociale căzute în dizgraţie şi aşezările de pe teritoriul nostru. Astfel, avem analogia dintre:

-**Ugra** (vezi art.9) şi numele *Ogra* - redat de autorităţile ecleziastice în 1376 ca *Vgra*, în 1587 ca *Ugra*, în 1760 ca *Mares* (vezi Coriolan Suciu: "Dicţionar istoric al localităţilor din Transilvania");

-**Şuta** (vezi art.11) şi numele *Şuţu* (corect Şutu după C. Suciu); dar, de fapt, este *Şuta* - aşa după cum arată numele de familie *Şuta* şi *Şuteu* care există încă în unele părţi din Transilvania.

-**Shakha** (vezi art.2l) şi numele *Şeica* pe valea mijlocie a Mureşului.

-**Avritha** (vezi art.15) şi numele *Avrig*.

-**Svapaka** (vezi art.19) şi numele *Sapaca* la confluenţa rîurilor Slănic şi Buzău.

-**Satvata** (vezi art.23) şi *Sovata*.

-**Magadha** (vezi at.ll) şi numele *Măgădan* pe valea mijlocie a Buzăului (azi comuna Colţi).

Este de mare interes să insistăm asupra anumitor detalii ce conţin aceste "coincidenţe atît de ciudate". Unele cazuri - identitatea **Magada**/*Măgădan* sau **Karana**/*Carana* - şi multe altele, conţin un număr de indicaţii secundare ce le dau o valoare deosebită. În timp ce art.11 al cărţi a zecea arată din ce combinaţie provine un **Magada**, art.47 specifică ocupaţiile prevăzute de lege, în cazul de faţă aceea de negustor sau, în româneşte, marchidan.

Iată şi ciudata coincidenţă. În satul *Măgădan* şi multe altele din vecinătate, ca *Policiori*, *Scorţoasa*, *Berca*, *Jeseni*, *Piclele* şi încă vreo cîteva, mulţi dintre locuitori poartă numele de **Merchidaru**, după cum rezultă în mod convingător de pe lista muncitorilor şi funcţionarilor de la exploatarea petrolieră din Berca pe anul 1983 şi anii următori. O situaţie la fel de sugestivă există şi în legătură cu numele **Carani** şi *Caransebeş*, în bazinul Timişului şi al Cernei. Aceste nume, ca şi cele de mai sus, derivă de la cei din categoriile inferioare, ce-şi aveau originea în castele primare. Diferenţa constă

în faptul că cei numiți **Karana** pot rezulta din diferite legături care ar trebui în mod normal să conducă la nume diferite. Motivul este următorul: să presupunem că o categorie de **Karana** nu respectă legea. Ei sînt fiii unui *vaisya* și ai unui *Shudra*, care s-au căsătorit fără a avea voie. Cealaltă categorie de **Karana** ajunge să poate acel nume datorită unei dispute dintre părinții lor, care erau *Kshatriyas*, și preoțimea *brahmană*. Ce înțelegem din acest lucru? Că preoții, simțindu-se ofensați pentru faptul de a nu fi fost luați în seamă de anumiți *Kshatriyas*, i-au excomunicat pe aceștia - ceea ce, într-un fel, nu e departe de un blestem - dar nu au îndrăznit să-i atingă pentru că, totuși, aparțineau unei caste înalte. Ei nu puteau decît să-i blesteme, amenințîndu-i cu pedeapsa lui **Brahma**, noul zeu pe care preoții se străduiseră să-l întroneze împotriva unei considerabile opoziții. Nu se cuvenea, deci, ca ei să taie brațele lui **Brahma**, adică să-și mutileze zeul pe care tocmai îl terminaseră de sculptat. A aduce la picioarele zeului tot ceea ce provenea din mîinile lui era un lucru pe care preoții puteau să-l facă, dar nu mai mult.

Și așa au și făcut. I-au înjosit pe cei din casta *Kshatriya*, numindu-i **"Vratya"** în chip josnic, împreună cu urmașii lor **Karana**, fără a preciza nicăieri că această a doua categorie **Karana** ar avea, totuși, un loc în vreo castă sau nu. Cu alte cuvinte, preoții au folosit această metodă ocolită pentru a se răzbuna pe cei care nu voiau să mai recunoască drepturile lor sacre.

Am accentuat acest detaliu pentru dovada pe care o poate aduce cu privire la vechimea și seriozitatea conflictului dintre caste (deja menționat).

Un alt moment al conflictului dintre cele două caste se găsește în M.D. Sh. 43, 44. Aici avem de a face tot cu un caz de excomunicare, dar de data aceasta cu unul în masă.

Într-o excomunicare atît de masivă ca cea a celor din casta *Kshatriya*, cu nu mai puțin de 12 triburi, preoțimea *brahmană* a arătat o mare abilitate și, în același timp, o mare prudență. Cum am mai spus și înainte, preoții au avut grijă să nu atingă trupul lui

Brahma. Ei l-au determinat, cu ajutorul **Mantras**-urilor aflate în puterea lor, să-i umilească pe cei pe care i-au blestemat să fie călcați în picioare ca nesupuși. Astfel, i-au făcut pe cei care fuseseră *Kshatriya* să devină *Shudra*.

O paralelă între cele două grupuri de *Kshatriya* detronați arată că existau destule motive de simpatie între cei care erau **Karana** - prin excomunicarea bunicilor lor pentru că nu-i ascultaseră de preoți - și cei care deveniseră **Shudra** pentru disprețul față de aceeași preoțime. Era normal ca această simpatie să aducă un spirit de fraternitate, care se reflectă în toponimia ținutului în care s-au stabilit refugiații *Kshatriya* din tribul **Cinas**, după înfrîngerea pe care au suferit-o în marele război.

Să recapitulăm deci, cîteva puncte:

-Conflictul dintre cele două caste, *brahmană* și *Kshatriya*.

-Conflictul s-a extins pînă ce a început un război cu caracter religios.

-Războiul a fost pierdut de *Kshatriya* care se răsculaseră împotriva puterii și dominației preoților brahmani.

-După înfrîngerea lor, *Kshatriya* au luat drumul exilului și s-au stabilit în alte părți ale lumii.

-Cei înfrînți aparțineau unor triburi în număr de 12, menționați în cartea a zecea, art.44, din M.D.Sh - *Cartea Legilor*.

Vom încerca acum să aflăm ce s-a întîmplat cu aceste douăsprezece triburi *Kshatriya*.

Sîntem siguri de la început că, pornind din locul unde s-a desfășurat războiul, refugiații s-au înșirat de-a lungul unui drum ce începea în valea mijlocie a Indusului și sfîrșea în valea mijlocie a Dunării. Între cele două puncte extreme sînt 5000 Km. Ce se găsește aici? Primele două triburi ce au renunțat să meargă mai departe, **Pahlavas** și **Kambodja**, au rămas să se stabilească în sudul drumului delimitat, desfășurîndu-se de-a lungul unei linii ce întîlnește zona Malli pînă la locul unde Amardus se varsă în Marea Caspică. Identificarea se bazează tocmai pe ceea ce avea să fie dovedit mai tîrziu de istorie. **Pahlavas**-ii reprezintă națiunea persană

de astăzi în frunte cu Impăratul Iranului, iar **Kambodjas**-ii sînt cei din care avea să apară, la şapte secole după ce refugiaţii se stabiliseră în zona rîului Anamis, naţiunea reprezentată în istorie de regele **Kambudja** sau, după numele său elenizat, **Cambyses**. De-a lungul celor şapte secole care s-au scurs de la stabilirea refugiaţilor şi pînă la formarea naţiunii persane, viaţa spirituală a celor două naţiuni persane, viaţa spirituală a celor două naţiuni se axa în jurul *Oraşului Sfînt*, cunoscut atunci sub numele de **Pura**.

Un grup mai mare s-a stabilit în nordul acestei linii, lacul Drangiana fiind un punct de hotar permanent. Acest grup era format din membrii triburilor **Sekas**, **Paradas**, **Daradas** şi **Kiratas**. Această afirmaţie se bazează şi pe dovezile aduse de istorie doar cîteva secole mai tîrziu. Primul care a menţionat aceste triburi în zonă, dovada e adusă şi de toponomia numelor, din care unele ca: **Dara**, **Sunia**, **Siraca**, **Margiana**, **Cyreshata**, **Phra** şi altele au continuat să existe multă vreme şi au fost menţionate de istorici. Aceste triburi au constituit baza pe care s-a format naţiunea persiană şi în a doua jumătate a primului mileniu, statul Persia. Ne simţit astfel înclinaţi să credem că părerea unor istorici din secolul trecut, care susţin că erau strămoşii arienilor, este întrutotul justificată.

Am fost nevoit să renunţ la identificarea triburilor **Pudrakas** şi **Kasas**, căci toate eforturile mele au rămas fără nici un rezultat.

În timp ce triburile despre care am vorbit mai sus au rămas în Asia, în ceea ce le priveşte pe ultimele trei - **Odras**, **Dravidas** şi **Cinas** - avem destule dovezi că ele au sosit în Europa. Pe scurt, vrem să stabilim că **Odras**-ii sînt, de fapt, viitorii **Odrizi**, menţionaţi şi de Herodot în IV. 32, iar **Dravidas**-ii sînt cei care, stabilindu-se pe văile *Sovei* şi *Dravei*, au dat numele lor celui de-al doilea rîu. Cum *Cinas*, ultimul din cele 12 triburi menţionate în M.D. Sh.X.44, are strînse legături cu teritoriul României de astăzi, ne vom ocupa mai mult de el.

Aceşti **Kshatriya** au parcurs toată distanţa de la Indus pînă la izvoarele Dunării care, în timpul lui Herodot, se pare că erau imediat dincolo de defileul de la Cazane. Toponimia ariei cuprinzînd

bazinele Cerna-Timiș-Bega dovedește că Cinas-ii s-au stabilit aici. Dar ne ajută și istoria prin ceea ce, același Herodot, spune în cartea a II-a 33, din care citãm aici un fragment:

"... și după presupunerile mele, judecînd necunoscutul după fapte cunoscute, Nilul și Istrul sînt de aceeași lungime. Rîul Istru, izvorînd de pe pămînturile celților, în apropiere de orașul Pyrene, taie Europa în două prin curentul său; celții sînt dincolo de Columnele lui Heracles și vecini cu Kynesienii, cei mai îndepărtați locuitori din vestul Europei; Istrul, după ce traversează întreaga Europă, se varsă în Pontul Euxin la Istria, o colonie milenară".

Același Herodot spune în cartea a IV-a, 49:

"... pentru că Istrul, ce pornește de la celții care se află chiar lîngă Kynetes, cei mai vestici locuitori din Europa, traversează întregul continent".

După cum se va vedea, este de cel mai mare interes pentru noi să știm unde anume greșea Herodot în afirmațiile de mai sus, ce anume era adevărat din spusele și dacă nu cumva părerile sale erau total eronate.

Există cîteva probleme în descrierea teritoriilor de către vechii scriitori, cărora oamenii de știință de astăzi nu au putut să le rezolve în mod satisfăcător. Una dintre acestea este în legătură cu Coloanele lui Hercule, un nume pentru care nu s-a găsit nici pînă acum un loc potrivit. Se pare că cei mai mulți au convenit să le localizeze în Gibraltar. În ceea ce ne privește, ne interesează ce s-a spus și ce se crede despre aceste Coloane ale lui Hercule menționate de Herodot în II.33. Despre presupunerea că aceste coloane se află în Gibraltar, afirmația de mai sus a lui Herodot a fost reținută în notele 154 - 157 la cartea a II-a în traducerea lui P. Vent. (Herodot - Istorii, vol I Ed. Științifică, București, 196l, pag. 435):

Nota 154 *"Afirmație gratuită: Herodot nu are nici un punct de referință pentru a arăta că Istrul și Nilul au aceeași lungime. În privința Istrului, vezi Cartea a IV-a cap XL VIIIL, singura paralelă reală care poate fi stabilită între ele".*

Nota 155 *"Orașul Pyrene este confundat, în cele spuse de*

Herodot, cu Pirineii pe care îi consideră în mod greşit ca fiind la izvoarele Dunării".

Nota 156 *"Columnele lui Hercule sau strîmtoarea Gibraltar, cu cei doi munţi (Coloane) Calpa şi Abyla".*

Nota 157 *"Kynesienii (Herodot, în cartea a IV-a, cap XLIL îi numeşte Kynetos), populaţie locuind probabil în S-V Peninsulei Iberice".*

Nota 231 *"Kynesienii sau Kynetos (vezi Cartea a II-a, cap XXXIII, unde sînt numiţi Kynesiei) nu sînt alţii decît Cynetes din Algrava, în sud-vestul Peninsulei Iberice".*

E un noroc pentru adevărul istoric în general şi pentru istoria naţiunii romane în special, că Herodot nu a greşit. Acest lucru a fost demonstrat de marele Nicolae Densuşianu în cartea sa "Dacia Preistorică", în capitolul " **Columnele lui Hercule**", pag. 397 şi mai departe; dar, din nefericire, din motive greu de înţeles el nu a fost luat în serios şi cartea sa a fost considerată drept fantezie poetică. Nu este momentul însă, să discutăm acum despre aceasta. Intenţia noastră este să aducem dovezile necesare pentru a îndepărta orice posibilitate de mistificare a adevărului.,

Privitor la lungimea Nilului şi a Dunării, pe atunci se presupunea că izvoarele Nilului erau în regiunea Cataractei; Herodot a localizat regiunea la aproape 6400 stadii distanţă faţă de mare, ceea ce nu e chiar greşit. Atît se cunoştea despre Nil.

Anticii credeau că izvoarele Istrului nu erau prea departe de defileu, acesta fiind motivul pentru care era numit Istru de la gurile de vărsare pînă la Porţile de Fier, în vreme ce numele de Danubius, folosit pe cursul său superior, ne-a devenit cunoscut doar în vremea lui Herodot. Dacă aceasta este ceea ce ştiau şi ce credeau ei în vremea aceea, atunci înseamnă că Herodot era bine informat şi că ei considerau adevărat ceea ce cunoşteau. De la Cataracte la mare, lungimea Nilului este aproape este aproape egală cu cea a Dunării.

Herodot se dovedeşte la fel de bine informat cînd vorbeşte despre celţi, care trăiau la "izvoarele Istrului", sau cînd spune;

"Rîul Istru, care izvorăşte din ţara celţilor, lîngă oraşul Pyrene, curge...". Ceea ce vrem să spunem acum se referă la afirmaţia că izvoarele Istrului erau mai sus de Cataractă, adică exact aşa după cum credeau anticii.

Pe vremea lui Herodot, zona cursului superior al Istrului era locuită de celţi, fiind lăsată moştenire lui Burebista, regele dacilor. Despre ultimul, Strabo spune:

"Pe timpuri, cum spuneam, aproape de rîul (Pad) trăiau cei mai mulţi dintre celţi. Cele mai numeroase popoare printre celţi erau boii, insubrii, şi semenii; (ultimii) s-au asociat cu gesaţii şi, printr-un atac neaşteptat, au asaltat Roma. Mai tîrziu, romanii i-au distrus pe semeni şi pe gesaţi şi i-au alungat pe boi de pe acele meleaguri. Mutîndu-se într-un ţinut mai aproape de Istru, ei trăiau acum în aceleaşi locuri ca şi tauriscii şi au pornit război cu dacii pînă cînd cei din urmă i-au şters de pe faţa pămîntului. Teritoriul lor, care făcea parte din Illyria, a rămas un loc de păşunat pentru turmele naţiei vecine".

Pe vremea statului etrusc, zona Cazanelor era locuită de celţi. Şi e uşor de înţeles că celţii din cîmpia Padului puteau să comunice uşor de-a lungul rîului Sava şi cu cei de la "Izvoarele Istrului". Deci, existau celţi la "Izvoarele Istrului". De asemenea, a existat şi oraşul Pyrene.

Pyrene însamnă "loc ars, pîrjolit" (de la grecescul "pyro").

Zona de la "Izvoarele Istrului" (cum era considerată de Herodot) este plină de "pete golaşe", care fac ca cea mai mare parte din munţii din jur să arate ca şi cum ar fi fost arşi de foc (*pîrjol* în româneşte sau *pejor* în sîrbă). Din acelaşi motiv întîlnim aici oraşul *Pojarevatz*, care s-ar putea foarte bine să fi fost *Pyrene* din timpul lui Herodot. Dar aceasta nu este singura dovadă a existenţei, în acea vreme, a oraşului *Pyrene*. Pe malul stîng al Istrului, în apropiere de confluenţa cu Nera, aproape vis-a-vis de *Pojarevatz*, se află satul *Pîrneaura* şi, mai sus (pe Nera), statul *Pîrnova*.

Ultimul nume a fost dat de autorităţile ecleziastice, care au păstrat şi însemnările despre aşezările şi populaţia lor după cum

urmează (Coriolan Suciu, *"Dicţionarul Istoric al localităţilor din Transilvania"*): 1566 - *Perho;* în 1575 - *Perhova;* în 1598 - *Pîrhova*; în 1717 - *Prehova*; în 1737 - *Pyrhoba*; în 1785 - Pirboda; în 1829 - *Pirhova*. Presupunerea noastră este că *Pirnesura* ar putea să fi fost numită *Pyrnesura* la început sau, cu mai mult timp în urmă, *Pyrenesura* ...

Explicaţia termenilor *Pojare-vatz* şi *Pyrene-aura* este următoarea: în acest loc bate un vînt devastator, cum nu există în ţară în altă parte. El se numeşte *Coşava* (sau Goşava, sau Cuşava). Un vînt rece şi uscat, care ridică praf şi nisip şi distruge totul în cale. Nimeni nu îndrăzneşte să iasă afară cînd bate vîntul sălbatic. Şi *Pireneaura* este chiar în "gura Coşavei", cum obişnuiesc localnicii să spună.

Coşava este cunoscut din timpurile vedice. Într-un imn din *Rig-Veda* (4.18), numit **"naşterea lui Indra"**, într-o formă dramatică în care personajele sînt un povestitor, mama lui Indra şi Indra însuşi, ni se vorbeşte despre acest vînt şi puterea lui infernală. Iată cîteva strofe:

Povestitorul: Şi cel nou născut umplu (cu fiinţa lui) cele două lumi.

Mama: Se duc la vale aceste ape înşelătoare, cu clipocitul lor neîntrerupt, precum şi pălăvrăgeala gemeilor.

Întreabă-le, ce spun? Ce munte,
Ce obstacole vor mai prăbuşi?
Sînt oare acestea - aşa cum spun apele - rugăciuni aduse lui
Sau, nu cumva, vor să-l profaneze prin injurii?
(Pentru că) el, fiul meu, a eliberat cursul acestor ape
Cînd l-a ucis pe **Vritra** cu arma sa aducătoare de moarte.
Nu e vina mea dacă tînăra femeie
Ţi-a pus în pericol viaţa, iar **Kushava** te-a înghiţit:
Dar e meritul meu că Apele au salvat copilul
Şi că **Indra** a primit atîta putere.
Nu e vina mea dacă **Vyamsha**, cînd te-a rănit,

O! Eliberatorule, ţi-a provocat durere.
Erai mai puternic, deşi rănit.
În sfîrşit, ai zdrobit capul demonului cu arma ta ucigătoare".

Nu e nevoie de prea multă fantezie pentru a înţelege că acest imn din Rig-Veda nu vorbeşte numai despre **"Coşava"** şi săbăticia lui, dar şi despre apele adunate în trecătoarea strîmtă de la *Cazane*, cărora **Indra** le-a deschis calea cu fulgerele sale scînteietoare, omorînd dragonul care le oprea, din care cauză mama sa îl numeşte **"Eliberator"**.

În virtutea a ceea ce s-a spus pînă aici, ne simţim întreptăţiţi să adăugăm (în plus la ceea ce a spus N. Densuşianu), că Herodot nu a făcut nici o greşeală şi că atît celţii, cît şi oraşul *Pyrene* se găseau în zona în care Dunărea ajunge la *Cazane*. Dar, dacă toţi aceştia erau acolo, sîntem obligaţi să admitem că **Kynetęs** (**Cynetes**), adică *Kshatriyas*-ii din tribul **Cinas**, au existat. Putem să vorbim acum mai liber despre acest trib ce se întorcea în ţara sa după anii trăiţi în ţinuturile îndepărtate din est.

Deci **Cinas**-ii, ajungînd în peninsula Balcanică, împreună cu **Odras**-ii, **Dravidas**-ii şi o parte din **Daradas**-i, au călătorit în susul Istrului pînă au ajuns la gura Cernei. Aici au luat-o spre nord, s-au rugat în Marele Sanctuar închinat lui **Maha-Dyans** de pe înălţimile de lîngă *Mahadia* de astăzi, apoi, traversînd cumpăna apelor spre Valea Timişului s-au stabilit la Lugoj-ii (rîul Luganilor) şi în împrejurimile acestuia, creînd o nouă aşezare, căreia cei care nu părăsiseră niciodată ţara i-au dat numele de **"Sudrias"**, adică tocmai numele castei la care *Kshatriyas*-ii fuseseră degradaţi urmînd excomunicarea dată de *brahmani*.

Nu mult în amonte se deschidea o vale spre est, îngustă şi abruptă (cea a Bistriţei), iar la confluenţa ei cu Timişul (*Ptomiş*), se afla o aşezare mai veche decît *Carani*, care se trăgea din *Vratia-Kshatriya*. Gîndind că nu este posibil să locuiască împreună, un grup dintre cei noi veniţi, ce purtau săbii, s-au stabilit în acelaşi loc, al cărui nume a suferit o schimbare. **Caranii** care aveau săbii

(săbieşi, în romană) şi-au impus propriul nume şi locul a fost numit mai tîrziu *Caransebeş*. De aici, neobosiţi, s-au răspîndit spre est. Ei au luat în stăpînire munţii numiţi mai tîrziu *Retezat*, *Pele-Aga*, de unde oamenii porniseră cu multe secole în urmă în căutarea de noi păşuni. Acum, rar populat, locul trebuie să fi fost o cucerire uşoară pentru luptătorii cu experienţă, cu atît mai mult cu cît noua lor armură nu putea să nu facă impresie. Şi astfel, luptătorii **Carani** au avansat pînă la Sebeş şi Sibiu.

Ceilalţi s-au stabilit în bazinul Timişului, unde găsim: la nord de Timişoara un mănunchi de aşezări -în jurul localităţii *Sat-Chinex*. Una dintre ele se numea *Carani*, alta *Şandra*, ultima fiind probabil locul unde se îndeplineau ritualurile în cinstea lui **Chandra** (**Chandra-Şandra**) - o binecunoscută zeitate lunară. Nu departe, *Cialacuta* (**Cialla-cuta**) era sălaşul descendenţilor altor *Kshatriyas* excomunicaţi de preoţi, cei amintiţi în M.D. Sh. X.22. Luînd în considerare faptul că întreaga regiune era locuită de urmaşii luptătorilor de elită, care erau *Kshatriyas*-ii din timpurile vedice, nu trebuie să ne surprindă dacă într-un elan de neuitat, armata lui Paul Chinezu - un descendent Kynetes - s-a acoperit de glorie (1494).

De fapt, întreaga regiune era presărată cu locuri ce au continuat să existe din timpurile vechi. În apropriere de Istru, nu foarte departe de vîrtejurile de la *Cazane*, exista un alt grup de aşezări din aceeaşi perioadă. Complexul avea un caracter religios, legat de Marele Sanctuar a lui **Maha-Dyans**, care a dat naştere probabil, mai tîrziu, unui loc public pentru rugăciune, numit *"Oraştina"*, mai la nord; *Ilidia* (**Ili-Dyans**), un loc dedicat lui **Iliata** (**Agni**, zeul focului); *Răcaşdia* (**Raka-si-Dyans**), **Raka** fiind zeiţa lunii în creştere, căreia i-a fost dedicat imnul din *Atharva-Veda* VII 48:

"Trimit această rugă plină de laudă
Spre Raka (cea strălucitoare), care merită închinăciune..."

Am menţionat cît de aproape era sanctuarul lui **Maha-Dyans**.

Teogonia vechilor greci cuprinderea un număr de zeităţi de

origine nordică. Printre aceştia, **Heracle** se bucura de un loc special ca unul din cele mai populare personaje ale pantheonului grecesc. Ar trebui să admitem că ceea ce îi făcuse pe **Heracle** (care de fapt era **Heracles**) atît de popular era "faptele" prin care el a uimit lumea.

La o examinare mai atentă ne putem da seama că cele mai multe dintre aceste fapte fuseseră deja realizate de zeul vedic **Indra**, a cărui amintire a fost păstrată de cei plecaţi şi numiţi "dorieni", care au impus în tradiţia lor un erou cu un alt nume, dar săvîrşitor al tuturor faptelor pe care ei le ştiau de la zeul străbunilor lor. Ar trebui, de asemenea, să ştim că numele lui **Heracles** vea de la calificativul vedic **"Hara"**, un atribut folosit pentru orice zeu ce dorea să-şi preamărească puterea fizică. Acest epitet avea să fie în cele din urmă monopolizat de zeul brahman **Shiva**. Termenul a rămas atît în toponimie (*Hărău*, lîngă Deva), cît şi ca rădăcina în limba română, formînd familia de cuvinte *harac-haramina* (vezi balada Toma Alimoş) - a se hrăni.

Terenurile închinate lui **Indra** conţin cea mai mare parte din faptele atribuite de greci lui **Heracle**. De exemplu, *Rig-Veda* I.32.:

"Am să vă povestesc acum faptele lui **Indra**,
Cele făptuite de zeul purtător de fulger care
A ucis dragonul, a eliberat apele,
A dărîmat munţii (care opreau trecerea)
Şi a omorît dragonul din munţi."

Rig-Veda 2.12.:

"El, care a oprit pămîntul ce se cutremura,
Care a potolit munţii nebuni,
Care a măsurat distanţele din aer
Şi a oprit pămîntul (cu umerii lui),
El este **Indra**, oameni, puternicul zeu,
El, cel care, ucigînd dragonul, e eliberat cursul a şapte rîuri.
Care a eliberat vacile din grota lui **Vala**,
Care a aprins focul între două pietre

Şi care a adunat stricăciunile bătăliilor,
El, oameni, este **Indra**."

Rig-Veda 48:

"Eu pentru Trita am eliberat vacile sfinte din ghearele dragonului,

Eu sînt cel care, lipsindu-i pe demoni de bărbăţia lor am readus cirezile de vaci la **Dadhyanc** şi **Matarishvan**.

Pentru mine **Tvashter** a lucrat cu fierul roşu (**sabia**-nota autorului)

Zeii au pus forţa lor în mine, iar

Privirea mea este la fel de puternică ca şi lumina soarelui.

Sînt privit ca un **arya** (nobil) pentru ceea ce am făcut şi încă ce vor face

L-am întîlnit pe **Atithigra** celor din neanul **Gumagu**.

.....

Şi, atunci cînd l-am omorît pe **Vitra** am cucerit faimă,
Ucigîndu-i şi pe **Parnayama** şi **Karanja**.

Am subliniat în aceste rînduri faptul că numele **Dadhyanc** este amintit din nou, că **Indra** însuşi se consideră primul care a luptat cu o sabie şi că, deşi un **Cina** excomunicat, el era totuşi considerat un nobil, datorită faptelor sale eroice. Reamintim că o mare parte dintre aceste fapte au fost realizate în locuri din apropierea munţilor Parîng şi Retezat, în ţara *guganilor*, al cărei centru este actualul *Titireşti* - la poalele muntelui Cugu şi de-a lungul Cernei, zonă din care N. Densuşianu şi-a adunat cele mai multe dovezi.

Ca o concluzie la cele întîlnite în această zonă, am subliniat şi uciderea lui **Parnaya** (**Pirnaura**) şi **Karanja** (**Karanya**) despre care se va vorbi mai mult într-un capitol special, al unei viitoare cărţi. Ceea ce mai rămîne de spus ne aduce într-o altă zonă a spaţiului carpatic, la Buzău, loc în care găsim aşezările *Dara* şi

Darînga, la poalele muntelui Istrița. Dara-das este numele *kshatriyas*-ilor excomunicați, despre care se vorbește în M.D. Sh.X.44. Am văzut că acest grup se stabilise în zona de nord a lacului Drangiana. Dar, existența numelui *Dura* la poalele Istriței arată că un grup mai mic, probabil mai atașat vechilor tradiții, s-a separat de grupul principal și a venit în Europa cu Cinas-ii, Dravidas-ii și Odras-ii, unde au avut probabil vechi legături de sînge prin Sharangi, soția lui Mandapala. (M.D. Sh. X.23.,24): " Akshamala, o femeie de origine umilă, unindu-se cu Vasishta și Sharangi, unindu-se cu Mandapala (un Rishi), au obținut un rang foarte înalt" și încă: "Aceste femei și altele la fel de umile au obținut poziții înalte în lume datorită virtuților stăpînilor lor."

Rîndurile de mai sus interesează în măsura în care ne ajută să reconstituim relațiile, care atunci nu erau întrerupte, dintre oamenii de aici și cei de dincolo. Pentru că, ce altă explicație poate exista pentru faptul că oamenii au străbătut mii de kilometri și s-au stabilit aici, dacă nu însăși aceste relații apropiate și poate, chiar, adevărate legături de sînge? Avem dovezi că oamenii despre care vorbim constituiau o ramură a tribului Daradas datorită lui Sharangi, femeia amintită de Herodot în Cărțile III 93 și VII 67. Faptul este dovedit de existența, în timpul lui Alexandru cel Mare, a orașului *Dara* (mai tîrziu *Susia*) pe Astanene, de numele românești *Cireșata* sau *Margiana* și multe alte dovezi. Faptul mai este atestat și prin numele înțeleptului Manda-pala, existent încă în denumirea satului *Mândești* din comuna Scundu (2) și a satului *Mabdocești* - ultimul fiind derivat de la cel al înțeleptului (*rishi*) Bugyu (Bujyu).

Acum, pentru a recapitula:

1. În zona spațiului carpatic se regăsesc toate numele zeităților vedice, reflectate în numele așezărilor omenești, ca și cele ale principalelor personaje din marile epopei ale acelor timpuri.

2. Toate aceste urme sînt grupate într-o manieră aproape sistematică, asocierile de nume geografice oglindind cu maximum de acuratețe asemănare dintre personajele între care există relații.

Astfel, în cazul faptelor legate de un personaj dat (Sita,

Asvapati, **Brasiva** etc), totul, adică: personajul, acţiunile sau trăsăturile sale mai importante sînt grupate în mod logic.

3. Evenimentele date concordă în timp - de exemplu, stabilirea grupului **Shatri** în munţii Radopi şi a grupului **Darodi** la poalele Istrului.

4. Locurile ce poartă numele zeităţilor legate de cultul lunar sînt grupate în două zone, nu foarte diferite: Maramureşul, cu bazinul mlăştinos al Crasnei şi Valea Inferioară a Mureşului (zona Timiş Aranca), cu un aspect foarte asemănător.

5. Nici una dintre zeităţile importante nu lipseşte din *"grădina zeilor"* din Maramureş. De altfel, toate **"orăştinile"** sînt grupate împreună.

***

6. Toate numele **rishilor** (sfinţilor sau înţelepţilor) există în toponimia acestei zone.

7. Descrierea călătoriei lui **Kaushi Taki** concordă cu numele locuitorilor, rămînînd neschimbate pînă astăzi; scrierile pe care le avem din vremea sa şi care relatează despre el sînt confirmate în timpuri diferite de autori străvechi.

Absolut toate locurile ce acoperă întreaga zonă cuprinsă de apele ce închid spaţiul carpatic, precum şi zona geografică dinăuntrul şi din jurul arcului muntos, toate acestea poartă nume de zei.

Deşi această sumă de dovezi ar fi deajuns pentru a răsturna o lume crezută pînă acum validă, să vedem totuşi ce mai putem aduna din cercetările altor domenii. Deocamdată să ne îndreptăm atenţia spre folclor, lăsînd limba pentru altă ocazie.

Avem multe exemple ale continuităţii şi manifestării spiritualităţii acelor oameni din vechime, care au fost strămoşii noştri. Zicători populare legate de vremurile vedice, cum ar fi: *"A dat iama prin..."*. Înseamnă şi masacru în masă.

Reminescenţa unei credinţe vedice spune că, atunci cînd **Yama** - zeul morţii - găsea imperiul subteran prea puţin populat, obişnuia să trimită pe cele două mesagere ale sale (**Letca** şi **Vidma**)

în lume iar ele, fiind somnoroase, adunau suflete pentru imperiul Morţii fără discernămînt, aşa cum se poate citi, de altfel, şi în *Rig-Veda* 10.14.: "Cele două răpitoare de vieţi, cele două mesagere ale morţii, au dat iama printe oameni. Să binevoiască să ne redea viaţa fericită, să putem vedea din nou soarele".

Aşa cum se poate observa, cele două mesagere *"dădeau iama"* printre oameni.

Paparudele sau *Rudari*

Rudarii sînt vechi adoratori din societatea vedică, bătrîni adoratori ai zeului **Rudra**; deci, la început, Rudrari. Zeul **Rudra** era aducător de ploaie, pentru că avea autoritate asupra lui **Parjanya**, zeul ploilor şi tatăl lui **Marutrio**, zeul vînturilor şi al norilor.

Invocarea este cîntată de "paparudele" care dansează:

"Pa-pa Rudră-Rudră,
Vino şi ne udă"

În cîntecul popular din Oltenia:

Pitulice, mută-ţi cuibul Ila-Ila-Ila-la
Că vin oltenii cu plugul Ila-Ila-la
Pitulice, mută-ţi casa Ila-Ila-Ila-la
Că vin oltenii cu coasa Ila-Ila-la

Numele **Ila**, zeiţa poeziei, repetat la refren, este amintit în Oltenia şi este cîntat numai acolo.

NOTE

I) Forma *Balaciu*, a numelui anei aşezări din bazinul Olteţului, arată că Balaci nu putea fi devirat de la *"balaca"* = cocor.

2) Numele oraşului *Şimleul Silvaniei* a fost înregistrat prima oară de autorităţile bisericeşti în 1295 ca *Vatha - Somlyova*, ca *Somla* sau *Somyle* în 1341. Datele de mai sus provin din *"Dicţionarul istoric al localităţilor din Transilvania"* - de Coriolan Suciu, Edit. Academiei 1970.

3) MANTRAS - formule magice sacre. *Atharva - Veda* începe cu un fel de motto: "Tot ce există stă în puterea zeilor;

Puterea *mantrelor* e mai presus de zei. Mantrele sînt în puterea preoților. (De aceea) *brahmanii* sînt stăpînii zeilor."

ANEXA

Dorind să întărească teoriile oamenilor de știință, cum ar fi Kiessling, Glotz, Gunther și alții, care susțin că locul natal al unei părți din popoarele ariene a fost bazinul mijlociu al Dunării, autorul arată că:

A. Triburile pastorale care au cucerit India și care sînt numite *ariene* în istorie, își aveau originea în zona pe care autorul o numește *"spațiul carpatic"*.

B. Datorită acestei origini, autorul a înlocuit termenul *"arian"* cu cel de *"carpato-dunărean"*.

C. Știind că acei cuceritori ai Indiei au fost și întemeietorii *"spiritualității vedice"*, punctul de vedere prezentat este că această spiritualitate s-a născut în spațiul carpatic, afirmația fiind bazată pe următoarele fapte:

1. Numele tuturor zeilor din pantheonul vedic se regăsesc în grupurile de așezări și rîuri din bazinul vechiului Istru (Dunărea de la Cazane pînă la Mare) existînd din cele mai vechi timpuri pînă astăzi.

2. Numele zeităților secundare și ale celor din care făceau parte anumite categorii sociale ce existau în lumea vedică, ca și cele ale unor personaje disprețuite (căzute în dizgrație) sînt prezente exclusiv în legătură cu așezările omenești, în zona vechii Dacii (în limitele sale din timpul lui Burebista).

Toate numele zeilor, ale eroilor mitici, ale oamenilor și claselor sociale au fost luate de autor din cele patru *Vede, Ramayana și Mahabharata și Cartea Legilor lui Manu (Manava-Dharma-Shastra)*, au fost comparate cu datele oficiale aflate pe listele de denumiri geografice, hărți etc. și verificate ulterior.

3. După modul aproape sistematic în care toponimele identificate sînt grupate în teritoriu, autorul trage

concluzia că în zona Daciei trebuie să fi existat o "instituție" care a creat limba și spiritualitatea vedică - născute, după cum se pare, în văile *Vedea* și *Teleorman* și răspîndite în mod organizat pe întregul teritoriu străbătut de păstorii carpato-dunărenti în expansiunea lor.

4. Autorul dă cîteva exemple ale aspectelor lumii vedice oglindite în folclorul românesc.

D. Bazîndu-se pe fapte susținute de diferite științe ca: geologia, arheologia, lingvistica, autorul ajunge la concluzia că populațiile Europei au originea comună într-o populație de vînători, care foloseau același limbaj și din care unele elemente comune mai subzistă și astăzi în limbile europene. Autorul intenționează să dezvolte acest aspect într-un capitol al unei alte lucrări pe care o are în vedere.

În concluzie:

a) Autorul arată că popoarele Europei de azi au o origine europeană comună.

b) Că această origine comună este dovedită de o bază lingvistică primară și unitară, care există în limbile europene de azi.

c) Că sfîrșitul ultimei glaciații a dus la împărțirea unității europene în două părți, delimitate de lanțul muntos carpato-hercinic.

f) Autorul susține că între carpato-dunărenii care s-au stabilit în alte părți și locul lor natal, pe care încă îl consideră "casa" lor, s-a menținut o legătură continuă și că grupurile ce întreținеau această legătură călătoreau pe "Drumul Zeilor".

g) El dovedește, de asemenea, că șirul impresionant de pietre verticale, menționat de Pindar, Herodot, Ovidiu, descrise de Dimitrie Cantemir și cu detalii mai amănunțite de Nicolae Densușianu, face parte din "Drumul Zeilor", așa după cum îl denumește Kaushi Taki în upanishada sa. Autorul are tendința de a demitiza spiritualitatea vedică, pe care o separă complet de cea care avea să devină "brahmană".

ACEASTĂ LUCRARE ARE MAI MULT UN CARACTER INTRODUCTIV ŞI VREA SĂ ACCENTUEZE CREDINŢA FERMĂ A AUTORULUI CĂ POPOARELE CE TRĂIESC ASTĂZI ÎN EUROPA AU UN STRĂMOŞ COMUN ÎNTR-O POPULAŢIE EUROPEANĂ AUTOHTONĂ.

INDEX

Nume de zei, zeităţi şi personaje ale lumii vedice avînd legătură cu toponimia ariei din bazinul hidrografic al Istrului (Dunărea între Drava şi Marea Neagră).

Adity	Mama zeilor numiţi Adityas	
Agastya	Numele unui mare înţelept	Comunele Agae, Agostin
Agni	Zeul focului şi al arderilor; un fel de Eros al lumii greceşti; are multe alte nume derivate de la Danunapat (Tanunapat), Ilita, Pavaka, Narasnuta, Pria, Tan, Teias, etc.	În numele de aşezări: Agnita, Pava, Ilia, Namja, Tangiru şi altele. Menţinut Pria fără nici o schimbare.
Ahy (Ahi)	Numele unui dragon	Probabil în numele munte-lui Ceahlău (ci-Ahi-lau) -născut din trupul lui Ahi-
Angiras	Numele unuia dintre cei zece maharishi	Păstrat în numele unor localităţi numite Angeleşti

Apa (Apali)	Numele zeiței apelor binefăcătoare	Păstrat în numele localităților: Apa, Apalina, Ape
Apri	Numele lui Agni, zeul focului, în diferite manifestări din timpul "sacrificiilor" peste al căror spirit el guvernează	Păstrat în numele lunii Aprilie, ca și în termenii ca aprig, aprine și în forma verbală "apripește"
Ara (Arya)	Numele ținutului natal al poporului numit "arian"	Numele zonei din jurul masivului Rarău, de unde izvorăște rîul Araras, numit Siret, în locul unde a fost lacul Ara, acum este un loc numit Arama; aici sînt și localitățile Rădășeni și Rădăuți, care au fost locul nașterii familiei lui Petru Rareș (Arareș).
Arka	Numele zeului soarelui la începuturile religiei vedice (mai tîrziu înlocuit de Mitra, apoi de Surya)	Păstrat în numele vîrfului Arcanu din munții Vîlcea
Asuras	Numele unei zeități impure (spirite rele)	Păstrat în numele comunelor Asuaju și Asău
Atri	Numele unui din cei zece maharishi. Considerat și "principiu" al apărării	Păstrat în numele Atreus și în termenul "patrie" (patri)

Bhanga Un zeu. Unul din fiii zeiței Adity, de aceea un Adityas

Păstrat probabil în numele satului Bagu din județul Buzău

Bali Un demon (spirit rău) În numele satelor Balice, Bălicești și Băilești.

Bhrigu Este numele unui Prajapati (domn al creației). A fost de fapt unul dintre înțelepții care au conceput "Cartea legilor lui Manu" Păstrat în numele satului Brigleaz.

Bhuta Unul dintre spiritele rele
În numele Buta, Butani, Butanu

Bujiu Numele unui dintre marii înțelepți În numele localității Bugiulești

Bharata (Bhara-ta) Numele eroului care a condus masele de păstori care veneau din spațiul carpatic și care au cucerit valea mijlocie a Indusului Numele eroului este păstrat în Bărătău, cel mai înalt vîrf din munții Baraolt; de asemenea în numele localităților Bara, Bărăi, Bărăști, poate chiar Barangi

Brihaspati Un nume al principalelor zeități din pantheonul vedic; este și numele unei melodii liturgice, "brihat"
În numele localității Vriheni

Candra (citit Ceandra) Zeul care guverna lumea lunară; reprezintă fazele schimbătoare ale lunii; este zeitatea capriciilor
Păstrat în numele: Sandra, Cean, în termenul "candriu" - lunatic

Cana (Kama) Zeul iubirii În

Comăr, Cămîrzana, Cămîrzani

Cuhu (Kuhu) O zeitate reprezentînd luna în descreştere
Păstrat în numele Cuhnea, Cufoaia

Dadyank Numele unui înţelept (rishi)
Păstrat în numele comunei Dadiciu

Daksa (Da-Ksa) Numele unuia dintre cei zece maharishi; domn al creaţiei

Păstrat în numele ţării pe care au stăpînit-o: Dacea (Dacea-Rada) - Dacia

Dharma Zeul justiţiei şi al principiului dreptăţii
Numele este legat de acela al localităţilor numite Dîrmăneşti, Dărmăneşti

Devas Termen folosit pentru zeităţi de ordin inferior; marii zei sînt numiţi DYANS

Păstrat în numele oraşului Deva, locul unde s-a născut fecioara DEVA-KI, mama lui KRISHNA, care a încercat o reformă a-brahmanismului.

Etasa Numele unui RISHI şi al unuia dintre caii înhămaţi la carul soarelui

Păstrat în numele Eteni, jud. Satu-Mare

Gayatri Numele unei melodii liturgice (cu un anumit ritm)
Păstrat în numele Gaiumic, sat din judeţul Timiş

Guru Nume dat maeştrilor care le fac cunoscute zeilor

scrierile vedice

Păstrat în numele comunelor Guruieni şi Guruslan

Hara Un nume al zeului Indra, aplicat atunci cînd se fac referiri la puterea fizică; în brahmanism e aplicat numai lui Shiva

Păstrat în numele Hărău, comună lîngă Deva. Numele Harakles (Harakles) e derivat de la Hara

Ida Termenul înseamnă pîine pentru ritual. Este şi numele unei practici liturgice sfinte

Probabil în Ideciu, Idiciu, Idicel

Idu Un alt nume al zeului Soma (dar nu un alt zeu al lumii)

Păstrat în numele satului Indot

Jamandogn i- (Djamandagni)

Numele unui rishi. Numele fratelui Sitei, care guverna în ţinutul numit Militta

Geamărtăţului, un afluent al rîului Olteţ, în bazinul căruia se află ţinutul Militta

Krisna (Frishna) în unele texte Krishnau

Fiul fecioarei Devaki; erou al unei părţi din Mahabharata; un reformator religios

Este un nativ din zona Crişurilor. Arecîteva nume în Bhagavad Gita, care sprijină această afirmaţie. Acestea sînt: Acynta, Govinda, Hari, Kensava, Hrishikesa, corespund satelor: Aciṇa, Govojdia, Harala, Chesău şi Hrinor, Hrişcani

Kucea (Cucea) Un alt nume pentru zeităţile lunare

Păstrat în numele satelor: Cuceu, Cucerdea etc.

Kandapala Numele unui înţelept
Păstrat în numele satului Mardocești, subordonat comunei Bugiulești (numele unui alt rishi). Aceasta dovedește existenţa, acolo, a unui centru de iniţiere

Hadhvi Cuvîntul înseamnă; "cu miere" și este un nume dat zeităţilor Asvini

Păstrat în numele localităţii Madved care a dezminţit etimologia acelui nume prin cel unguresc "medve" - urs și dovedind astfel origi-nea sa carpato-dună-reană

Matarisva Numele unui dintre zeii cei mai favorabili omului

Păstrat în numele satului Matarana, în apropriere de Bucureşti

Mitra Zeul Soarelui, succesor a lui Arka și, ca și predecesorul său, aparţinînd populaţiei celei mai vechi din panteonul vedic Este un zeu al cărui nume a fost preluat de biserica creștină și a devenit Sf.Demetries. Atît Sf.Demetries, cît și Mitra sînt patronii lunii septembrie. Amîndoi patronează încheierea înţelegerii. Păstrat în numele Mitreni, lîngă Oltenița, unde au fost descoperite recent ruinele unui templu închinat zeului solar.

Mocșa Cuvîntul înseamnă "împărăţia lui Mo", principiul dezintegrării. Numele Zamolkșa (Zamolxe), zeul suprem al geot-dacilor, derivă de la acest cuvînt

Păstrat în numele comunei Mocșa

Nanda Numele ciobanului care a protejat-o pe

Devaki, mama reformatorului Krishna

Păstrat în numele Nandru, lîngă Deva, locul naşterii lui Devaki

Nagas Dragoni (spirite rele) cu rol de semizei

Păstrat în nume ca: Nagel, Nehoi, Negeşina, ş.a. Potrivit descrierii lor în literatura vedică, sînt identici cu dragonul (şarpe descoperit la Tomis acum cîţiva ani)

Nara Un principiu însemnînd apa sub orice aspect

Este probabil păstrat în rîurile Nerău, Năruja, şi cel mai sigur în Nera, rîu în Banat.

Pani Conducătorul unui trib care a furat vacile sfinte ce au fost eliberate de Indra, ajutat de căţeaua Sarama şi de zeii Marut. Păstrat în numele Panic, lîngă care se află Sămărăşag, care aminteşte de căţeaua Sarama

Pavaka Un alt epitet al zeului Agni ca zeu al căminului

Păstra în numele Pava

Prana (Priana) Numele suflului vital care este uneori confundat cu focul. Este, de asemenea, un alt nume a lui Agni

Păstrat în numele Pria şi în termenul (bou: "prian")

Pralaya Termen desemnînd timpul dezintegrării universale

Păstrat în numele comunei Ralea

Puru Numele unui personaj mitic. Înseamnă și puritate sfîntă

Păstrat în numele satului Puruianca lîngă Găești

Pura Înseamnă "zeitate sacră"
Păstrat în numele satului Purani, unde sînt și urmele vechii așezări

Pushan Numele zeului care ghidează turmele și al celor care călătoresc pe cărările munților
Păstrat în numele muntelui Păpușa

Rakshas (Raksasa) Numele unor genii dintr-o categoria asemănătoare cu Nagas și alte spirite rele
Păstrat în numele Racșa

Sharangi (Sarangi) Numele tribului Daradas. De asemenea, numele femeii care a devenit soția înțeleptului Mandapala
Păstrat în numele Șaringa, lîngă Buzău

Sarama Numele cățelei sfinte a lui Indra
Păstrat în numele Sărmășag, care împreună cu zeul vînturilor (Maruta), a eliberat vacile furate de Pani. Această cățea sfîntă a avut un rol important în viața carpato-istrienilor; împreună cu Indra și cu zeii vînturilor a fost reprezentată în semnul de bătălie al acestor popoare, printre care Dacii și Romanii

Sri (Siri) Numele zeiței abundenței și a ornamentării. Înseamnă și splendoare

Este păstrat în numele muntelui Siriu și al localităților Siriu, Sirineasa etc.

Surya Numele zeului Soarelui în lumea vedică de

mai tîrziu. Mai tîrziu a fost şi numele unei fiice a soarelui

Păstrat în numele muntelui Surianu

Soma Numele zeului care guverna lumea lunară. Este şi numele băuturii sfinte - some

Păstrat în numele rîuleţului Soma şi al localităţii (acum dispărută) Soma

Tamash Zeul întunericului primordial (ca necunoaştere)şi al ceţurilor dese de pe pămînt

Păstrat în numele Tamaşidava, Tamasfalva şi Tamas, lîngă Bucureşti

Tamasha Numele celui de-al patrulea Mnu, unul dintre "domni" creaţiei

Păstrat în numele localităţii Tamaşa

Vitana Numele unui mod special de luminare şi de păstrare a focului sacru

Păstrat în numele Vitan şi Vităneşti, ca dovadă în plus a existenţei ermitajului de la Purani

OM Expresie monosilabică exprimînd suprema invocare a zeului suprem, care nu fusese formulată în religia vedică. Păstrat în numele muntelui Omu, unde potrivit credinţei s-a aflat marele Sanctuar vedic, aşa după cum a fost expus de Nicolae Densuşianu în vasta sa operă "Dacia Preistorică".

Tipăritul executat la
Imprimeria „Ardealul" Cluj
comanda nr. 273

SOCIETATEA CULTURALĂ „ZALMOXIS"
ADRESA : P-ţa UNIRII nr. 1 CLUJ-NAPOCA
PREŞEDINTE : HORIA MUNTENUS
REDACTORI : DANIEL HOBLEA
FLORIN BOGDAN
ADRIAN BUMB
CIPRIAN SUCIU
IONUŢ TENE
SAMOILA IUGA
VIORICA SABO
RADU MUREŞAN
SEPTIMIO CORNEA
ION ALBULESCU
MIRELA ALBULESCU
CONSILIER : FĂNICĂ MALACU

SPONSOR „DACIA FELIX"

„... numai că Zalmoxis, adăugă el, regele nostru, care e zeu, arată că, după cum nu trebuie să încercăm a vindeca ochii fără să vindecăm capul, ori capul fără să ţinem seama de trup, tot astfel nici trupul nu poate fi însănătoşit fără suflet."

PLATON, CHARMIDES

„Femeile lor îi însoţeau în război, stimulau pe bărbaţi în vitejie, le lăudau faptele, le legau rănile şi luptau ele însele cînd situaţiile erau extreme şi bărbaţii trebuiau să cedeze. Există multe exemple care vorbesc despre vitejia femeilor, ele fiind vestitele amazoane. Acasă lucrau pămîntul creşteau pe copii şi lăsau pe bărbaţi să se odihnească după câte un război."

Martin Hochmeister – Die geschichte von Siebenbürgen in Unternhaltungen
Sibiu, 1784